

Toetsing Wet Natuurbescherming Realisatie beheergebouw Prolkade, Noorden

19 april 2018, Hippolytushoef
definitief

Opdrachtgever:

■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■■■■■■■■■■■
■■■■■■■■■■

Opdrachtnemer:

Bureau Aandacht Natuur
Slingerweg 85
1777AG Hippolytushoef
Tel: 0227-595576
Mob: ■■■■■■■■■■
e-mail: info@aandachtnatuur.nl
www.aandachtnatuur.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	blz. 2
1.1 Aanleiding en doel.....	blz. 2
1.2 De Wet Natuurbescherming.....	blz. 3
2. Huidige situatie en methode.....	blz. 6
2.1 Gebieds- en planbeschrijving.....	blz. 6
2.2 Ligging t.o.v. Natura 2000 gebieden, NNN en natuurverbindingen.....	blz. 7
2.3 Houtoptanden.....	blz. 13
2.4 Methode.....	blz. 13
3. Resultaten.....	blz. 15
3.1 Quicksan soortbescherming.....	blz. 15
3.2 Toetsing gebiedsbescherming.....	blz. 17
4. Conclusies en advies.....	blz. 25
4.1 Soortbescherming.....	blz. 25
4.2 Toetsing gebiedsbescherming.....	blz. 27
4.3 Houtopstanden.....	blz. 29
Literatuurlijst.....	blz. 30

Bijlage 1: Wet Natuurbescherming

Bijlage 2: Essentietabel Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haack

Bijlage 3: Tekening nieuwe situatie

Bijlage 4: Vegetatieopnames veenmosrietlandpercelen

Bijlage 5: Muizenonderzoek rietpercelen Prokade

Bijlage 6. Berekening Aeries Calculator

1. Inleiding

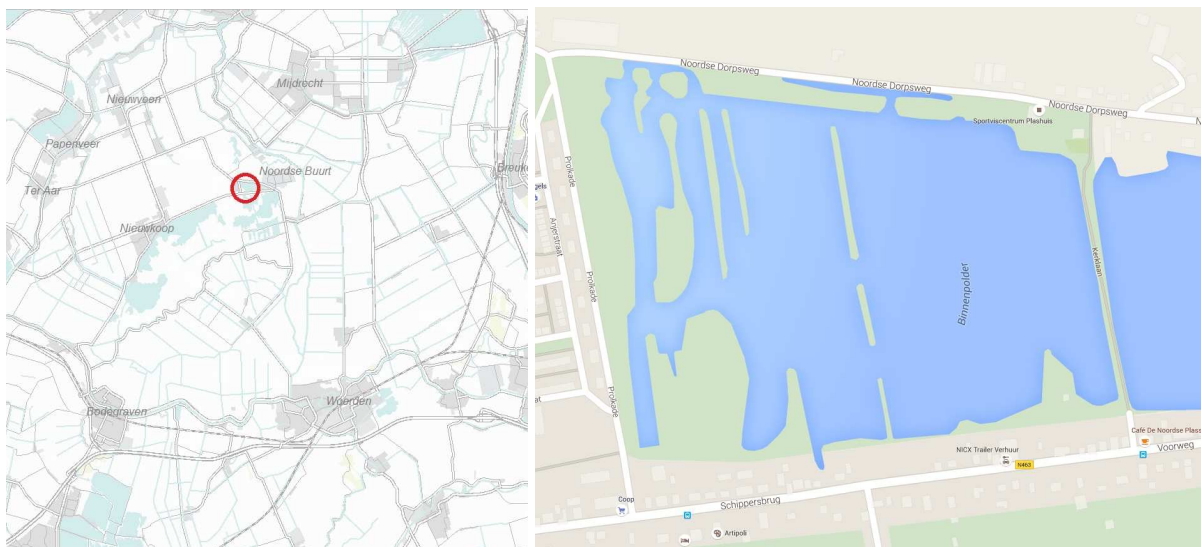
In opdracht van [REDACTED], eigenaar van het Plashuis en de westelijke helft van de Binnenpolder, is een verstorings- en verslechteringstoets in het kader van de Wet Natuurbescherming uitgevoerd voor het plaatsen van een beheergebouw aan de Prolkade te Noorden.

Ten behoeve van de natuurtoets hebben in het voorjaar en de zomer van 2016 een aantal inventarisaties plaatsgevonden naar het voorkomen van noordse woelmuis en waterspitsmuis, de aanwezige kwalificerende broedvogels en de soortensamenstelling van de aanwezige (veenmos)rietland percelen. De bevindingen van deze veldonderzoeken, aangevuld met literatuurgegevens worden hieronder besproken.

1.1 Aanleiding en doel

Aanleiding voor deze een verstorings- en verslechteringstoets is het plaatsen van een beheergebouw aan de Prolkade en de eventuele realisatie van een wandelpad parallel aan de Noordse Dorpsweg. Deze verstorings- en verslechteringstoets toetst uitsluitend de bouw en het gebruik van het beheergebouw, als ook de aanleg en het gebruik van de beoogde wandelroute parallel aan de Noordse Dorpsweg.

De voorgenomen ontwikkeling is gesitueerd in het Natura 2000 gebied de Nieuwkoopse Plassen en de Haeck, aan de Binnenpolder, gelegen tussen Noorden en Noordse dorp (figuur 1). De aard van de voorgenomen ontwikkeling en de ligging binnen het Natura 2000 gebied en het Natuurnetwerk Nederland (NNN) maken het noodzakelijk dat onderzocht moet worden of de ontwikkeling en bijbehorende werkzaamheden negatieve invloeden (kunnen) hebben op het natuurgebied en de daarin voorkomende beschermde soorten en habitattypen. In dit rapport wordt een zogeheten “een verstorings- en verslechteringstoets” uitgevoerd. Hierin wordt onderzocht welke negatieve effecten kunnen worden verwacht en of deze significant negatief zijn. Tevens wordt hierin meegenomen welke maatregelen moeten worden genomen om negatieve effecten te mitigeren dan wel te compenseren.

Figuur 1. Ligging van het projectgebied in de Binnenpolder aan de noordwestzijde van de Nieuwkoopse Plassen

1.2 Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden en richt zich op de bescherming van natuurgebieden, -verbindingen, planten- en diersoorten en houtopstanden. Deze wet gaat uit van het 'nee, tenzij'-principe. Bepaalde handelingen, waaronder ruimtelijke ingrepen, waarbij beschermde soorten of gebieden in het geding zijn, zijn slechts bij uitzondering en onder voorwaarden mogelijk. Centraal hierbij staat de zorgplicht. De zorgplicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende planten en dieren en hun leefomgeving.

Hieronder volgt een beknopte toelichting van de verschillende onderdelen in de Wet Natuurbescherming. Voor een meer uitgebreide toelichting wordt verwezen naar bijlage 1.

Gebiedsbescherming

Met de gebiedsbescherming zijn de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen zijn hiermee opgenomen in de zogeheten Natura 2000-gebieden. Andere binnen de Wet Natuurbescherming te beschermen gebieden zijn aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN), natuurverbinding of provinciaal landschap.

Voor ieder Natura 2000 gebied dient te worden getoetst aan de hiertoe aangewezen instandhoudingsdoelstellingen. Een onderdeel hiervan is tevens de beoordeling van externe effecten zoals de stikstof-emissie van projecten ten opzichte van eventueel aanwezige stikstofgevoelige habitats in het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het programma heeft tot doel, mede met het oog op een evenwichtige, duurzame economische ontwikkeling, de belasting door stikstofdepositie van de voor stikstof gevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden te verminderen.

Voor de NNN, natuurverbindingen of andere beschermde gebieden gelden andere toetsingscriteria en vallen niet onder de PAS-richtlijnen. Hierbij gaat het om een toetsing van de 'wezenlijke' of 'landschappelijke' waarden van een gebied of natuurverbinding.

Soortbescherming

De soortbescherming binnen de Wet Natuurbescherming kent drie beschermingsregimes, namelijk voor soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn (inclusief het verdrag van de Bern en Bonn) en een apart beschermingsregime voor 'andere soorten' die vanuit nationaal oogpunt beschermd zijn. Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade aan soorten en/of hun (functionele) leefomgeving mag worden toegebracht, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij'-principe). Centraal hierbij staat de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving.

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. De mate van negatieve effecten is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Voor de soortbescherming zijn per beschermingsregime dan ook een aantal verbodsbepalingen van kracht.

➤ Vogelrichtlijnsoorten

Op alle vogels is het beschermingsregime van paragraaf 3.1 van de Wet Natuurbescherming van toepassing. Hiermee is het verboden om in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen en worden ze voornamelijk tijdens de broedperiode beschermd. Voor het verstoren van broedende vogels of nesten kan in het belang van een ruimtelijk ingreep of bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing of vrijstelling worden verkregen. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord, mits dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Daarnaast zijn de voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen van een aantal vogelsoorten jaarrond beschermd (mits niet definitief verlaten). Het betreft nesten van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw.

Negatieve effecten dienen te worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoort(en) optreedt.

➤ Habitatrichtlijnsoorten

Deze soorten worden beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wet Natuurbescherming van toepassing. Het is hierbij verboden om soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen, dan wel hun vaste voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren te beschadigen, te vernielen of te rapen. Ook het opzettelijk verontrusten van bedoelde diersoorten is niet toegestaan.

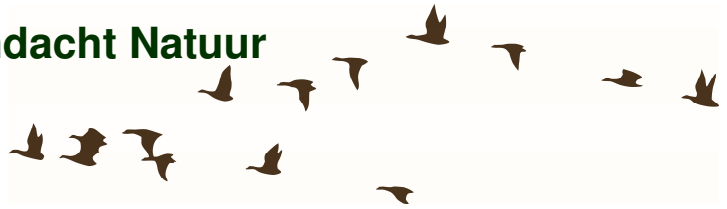
Met betrekking tot de hierin opgenomen plantensoorten is het verboden om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor het verstoren van deze soorten kan in het belang van een ruimtelijk ingreep of bestendig beheer en onderhoud geen ontheffing of vrijstelling worden verkregen. Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag dienen te worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van Europees beschermde soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

➤ “Andere” nationaal beschermde soorten

Dit betreffen de overige soorten welke bescherming vanuit nationaal oogpunt behoeven. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst waarvoor het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet Natuurbescherming van toepassing is. Het is hierbij verboden om soorten opzettelijk te doden of te vangen, dan wel hun vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen. Met betrekking tot de hierin opgenomen plantensoorten is het verboden om deze in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Het beschermingsregime voor deze 'nationaal' beschermde soorten is geïnspireerd op de Habitatrichtlijn, maar zijn in sommige opzichten minder streng. Zo zijn de hierboven genoemde verboden niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden. Tevens is het mogelijk om voor deze soorten een ontheffing of vrijstelling te verkrijgen in het kader van een ruimtelijke inrichting dan wel bestendig beheer en onderhoud. Ten aanzien van de ruimtelijke ordening en bestendig beheer is per provincie voor een aantal soorten een aparte vrijstellingslijst opgesteld. Het betreft veelal algemeen voorkomende soorten uit het beschermingsregime ‘andere’ beschermde soorten.

Bescherming houtopstanden

Voor het vellen van bomen buiten de bebouwde kom¹ in een houtopstand groter dan 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen, dient dit vooraf te worden gemeld/aangevraagd. De initiatiefnemer is hierbij tevens verplicht om hetzelfde areaal te herplanten.

Ontheffing, vrijstelling of vergunning

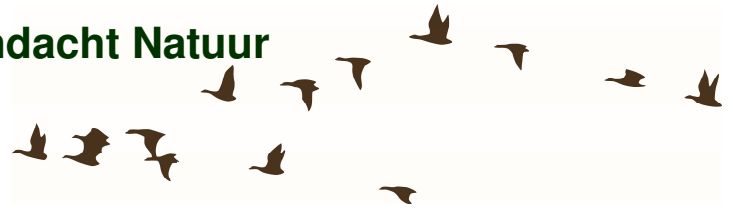
Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten of gebieden, is een vergunning, ontheffing of vrijstelling nodig. De verantwoording van de Wet Natuurbescherming ligt nagenoeg geheel bij de Provincies en voorziet in één rechtsdocument, waarmee zowel een vergunning als ontheffing kan worden verleend.

Voor locatie gebonden ingrepen die in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) staan vermeld kan de ontheffings- en/of vergunningsaanvraag worden aangehaakt bij de omgevingsvergunning. De gemeente is het bevoegd gezag voor de aanvraag van een omgevingsvergunning. Bij de omgevingsvergunning vindt de natuurtoestemming plaats in de vorm van 'Verklaringen van geen bedenking' (Vvgb). De 'Verklaring van geen bedenkingen' wordt onder de Wet Natuurbescherming afgegeven door de provincie aan de gemeente. Als er geen Vvgb kan worden afgegeven door de provincie, kan de omgevingsvergunning niet verleend worden door de gemeente.

De eindverantwoordelijkheid voor de aan te leveren informatie ligt bij de aanvrager/initiatiefnemer. Gemeenten zijn als bevoegd gezag omgevingsvergunning er mede verantwoordelijk voor om te beoordelen of een aanvraag omgevingsvergunning compleet is.

Het is ook mogelijk om een aparte ontheffing soortenbescherming of vergunning gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming aan te vragen bij de desbetreffende provincie (bevoegd gezag). Voor initiatieven die niet vallen binnen de activiteiten van een omgevingsvergunning is dit eveneens van toepassing.

¹ De begrenzing van de bebouwde kom zoals vastgesteld door het college als "bebouwde kom Boswet"

2. Huidige situatie en methode

2.1 Gebieds- en planbeschrijving

De projectlocatie is gelegen aan de meest noordelijke plas van het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck en betreft de westelijke helft van de Binnenpolder. Dit deel van de plas ligt ingeklemd tussen de dorpen Noorden en Noordse Dorp. Het gebied bestaat uit een wat grotere plas aan de oostzijde en verscheidene eilandjes en voormalige legakkers aan de west- en noordzijde. Het water wordt gescheiden van het overige water in de Nieuwkoopse Plassen door keernetten. De plas is in gebruik als viswater, waar sportvissers een visstek kunnen huren. Van oudsher is de visplas een karperwater met internationale allure.

Het plangebied bestaat uit de noordwesthoek van dit deel van de Binnenpolder, op de hoek van de Prolkade en de Noordse Dorpsweg. Het beoogde wandelpad is gesitueerd op de eilanden langs de Noordse Dorpsweg. Een deel van de eilanden bestaat uit rietmoeras, langs de prolkade is voor een deel ook veenmosrietland aanwezig. De smallere eilanden (legakkers) zijn begroeid geraakt met bomen en struiken.

Figuur 2. Foto van de projectlocatie op de hoek van de Prolkade en de Noordse Dorpsweg

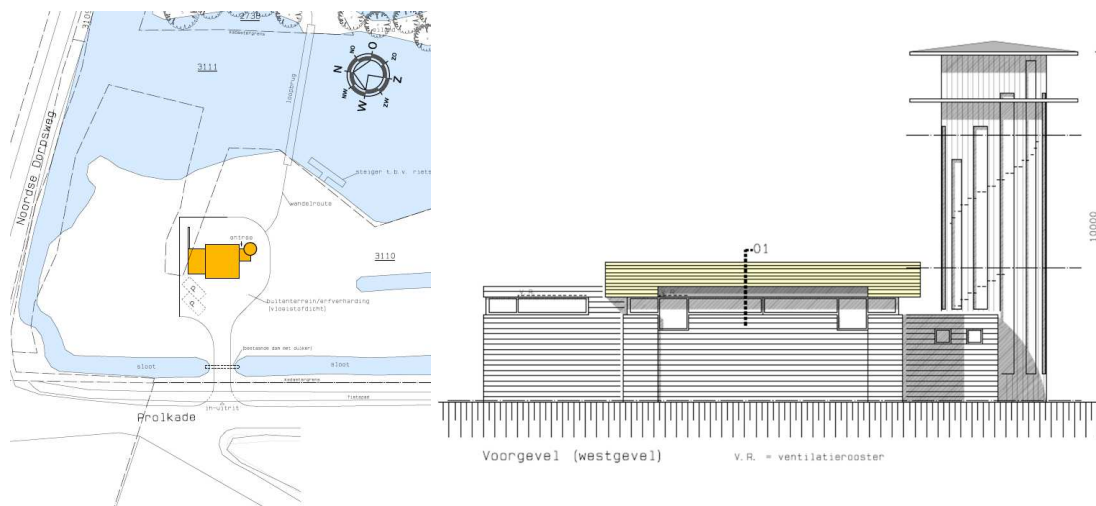
■■■■■ is voornemens om een beheergebouw plus uitkijktoren neer te zetten op het perceel aan de hoek van de Prolkade en de Noordse Dorpsweg. Het beheergebouw betreft een enkel laags gebouw met een plat dak en is naast een berging voor materiaal en (beheer)materieel bedoeld als schuilmogelijkheid voor de sportvissers die een visplek huren in het gebied en wandelaars. Tevens zal een uitkijkpunt/vogelobservatiepost bij het beheergebouw worden gebouwd, om een bredere invulling te geven aan het recreatief gebruik van de Binnenpolder. Vanaf het Plashuis aan de Noordse Dorpsweg 2 zal een wandelroute over de eilanden langs de Noordse Dorpsweg worden gerealiseerd. In figuur 3 is de inrichtingsschets weergegeven. Voor een duidelijker beeld van de inrichting, wordt tevens verwezen naar bijlage 3.

Het voornemen is om het beheergebouw in laagbouw te realiseren, met daar aan vast een vogelobservatiepost met een totaal oppervlak van 100m². Het centrale deel van het

beheergebouw krijgt een hoogte van 4 meter en de uitkijktoren zal een goothoogte hebben van 10 meter. De berging en het entree/portaal aan het centrale deel van het beheergebouw worden 2,5 meter hoog.

Tevens is het de wens om het gebied toegankelijk te maken voor wandelaars. Hiertoe zullen wandelpaden worden aangelegd over de verschillende eilandjes, welke met houten bruggetjes met elkaar worden verbonden. Toegang tot het gebied kan dan plaatsvinden aan de Prolkade en de Noordse Dorpsweg.

Figuur 3. Inrichtingsschets en locatie van het beheergebouw en uitkijktoren aan de Prolkade

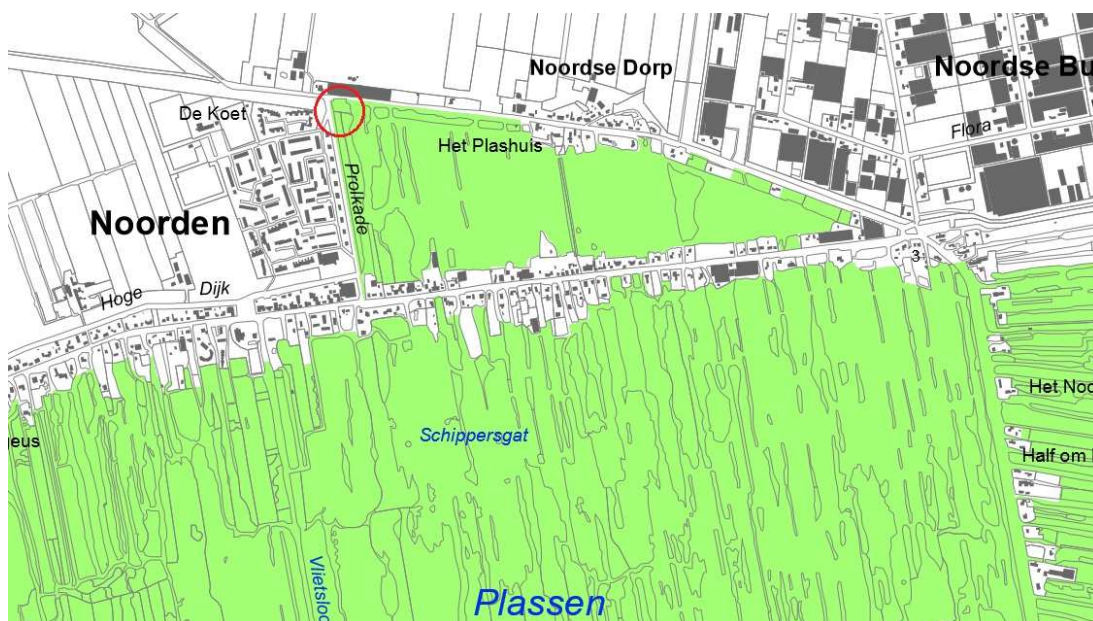
2.2 Ligging t.o.v. Natura 2000 gebieden, NNN en natuurverbindingen

Het projectgebied is gelegen in het meest noordelijk deel van het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck (figuur 1), ter hoogte van de dorpen Noorden en Noordse Dorp.

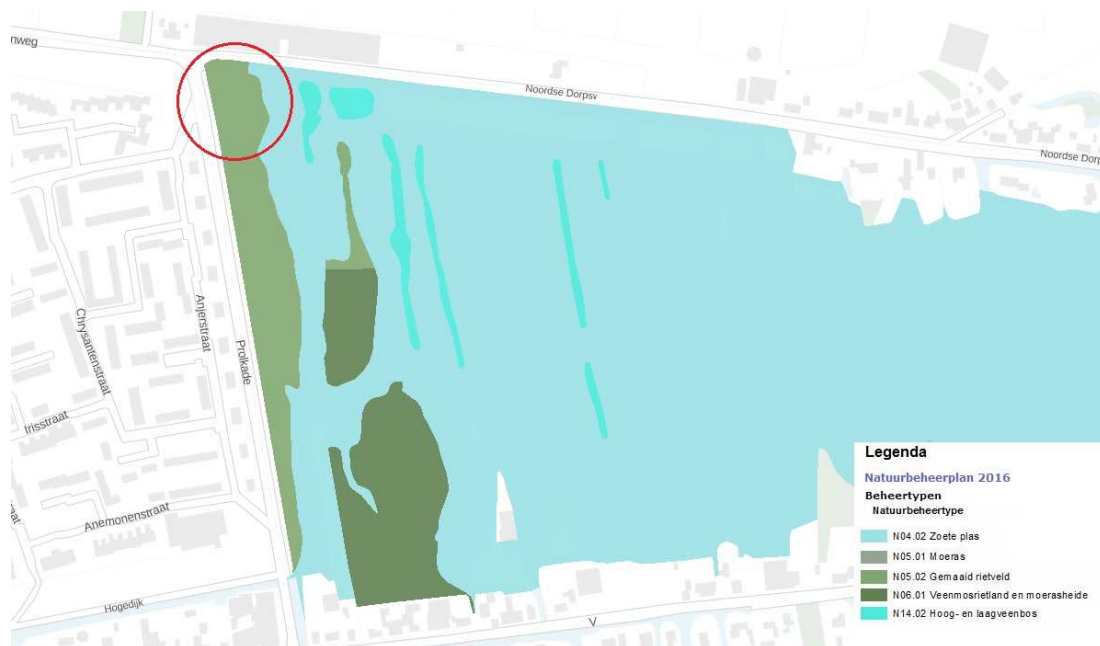
De Nieuwkoopse Plassen en de Haeck zijn restanten van het voormalige Hollandse kustvlakteveen. De Nieuwkoopse Plassen is een laagveenverlandingsgebied waarin, naast veenplassen met bijzondere watervegetaties, een grote oppervlakte overgangsveen en moerasheide is gevormd. Het is tevens het meest westelijk gelegen verlandingsgebied waarin nog lokaal goed ontwikkelde vegetaties van basenrijk overgangsveen te vinden zijn. Tevens is het een belangrijk broedgebied voor broedvogels van rietmoerassen zoals roerdomp, purperreiger, snor en rietzanger. Ook van enig belang als broedgebied voor enkele andere moeras- en watervogels (zwartkopmeeuw, zwarte stern).

Het Natura 2000-gebied bestaat uit grote veenplassen, mozaïeken van petgaten en legakkers en graslanden op veen. Het gebied ontleent zijn internationaal beschermde status aan de broedvogels van rietmoerassen (waaronder een grote populatie van de purperreiger), het rijk ontwikkelde onderwaterleven, de grote oppervlakte aan Veenmosrietland en Moerasheide, enkele trilveenrestanten en de nabijheid van een grote kolonie meer vleermuizen, die hier foerageren. (Bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl>).

De locatie van het beoogde beheergebouw is gesitueerd in het rietland op de hoek van de Prolkade en de Noordse Dorpsweg. Het rietland bevat het beheertype N05.02 gemaaid rietland, zie figuur 5 (bron: Natuurbeheerplan 2017, Provincie Zuid-Holland). De eventuele wandelroute loopt langs de gehele noordrand van het plangebied door de beheertypen N05.02 gemaaid rietland en N14.02 Hoog- en laagveenbos.

Figuur 4. Ligging van het beoogde projectgebied (rood kader) in het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck

Figuur 5. Ligging van het plangebied in het Natura 2000 gebied De Nieuwkoopse Plassen & de Haeck, en de toegewezen beheertypen (bron: Natuurbeheerplan 2017, Provincie Zuid-Holland)

Instandhoudingsdoelstellingen

Voor het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck hebben de instandhoudingsdoelstellingen betrekking op 9 habitattypen, 8 habitatsoorten, 6 broedvogelsoorten en 4 niet-broedvogelsoorten (bijlage 2). De projectlocatie is gelegen aan de rand van de Binnenpolder, gesitueerd tussen de dorpen Noordse dorp en Noorden. Hieronder wordt de ecologische betekenis voor dit deel van het Natura 2000 gebied verder toegelicht.

➤ Habitattypen

Met betrekking tot de kwalificerende habitattypen kan worden geconstateerd dat er in de Binnenvlakte een kwalificerend habitatype voorkomt: H7140B, Overgangs- en trilvenen (veenmosrietland) zie figuur 6. Het habitatype H6430B Ruigten en zomen (harig wilgenroosje) komt ook voor binnen het Natura 2000 gebied (figuur 6), maar wordt niet genoemd in de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied en zal dan ook niet met deze toetsing worden meegenomen. Echter blijkt uit een nadere inventarisatie van de betreffende veenmosrietlanden in 2015 en 2016 (bijlage 4) dat typerende soorten uit dit habitattypen ontbreken en dat er op een enkele locaties geen sprake kan zijn van veenmosrietland of dat dit in slechte staat van instandhouding verkeert. In figuur 6 is aangegeven welke delen (aangewezen als veenmosrietland) in slechte staat verkeren of geen kenmerkende soorten (meer) bevatten.

Andere kwalificerende habitattypen zijn niet vastgesteld in de Binnenvlakte.

Figuur 6. Habitattypenkaart (bron: aerius.nl; 2017)

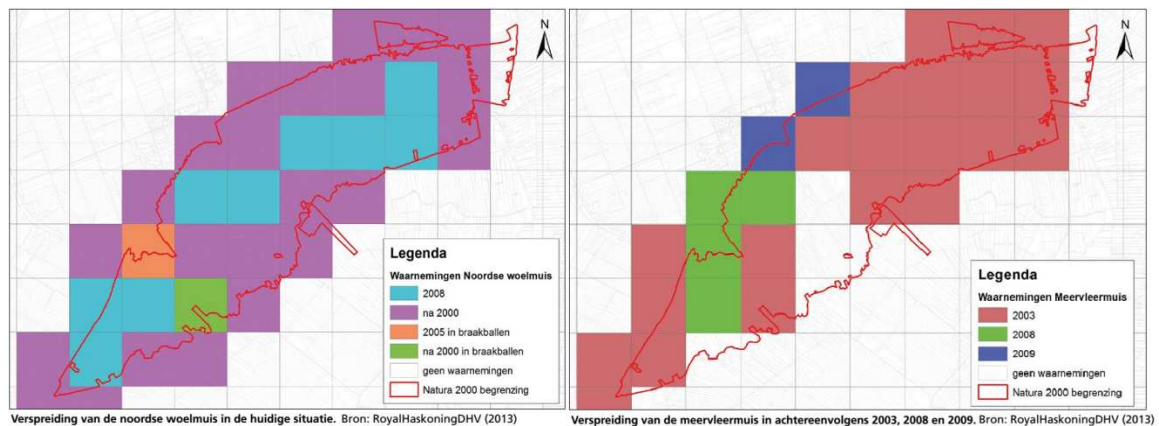
➤ Habitatsoorten

Van de kwalificerende habitatsoorten zijn er vier soorten te verwachten in de Binnenvlakte, dit betreffen noordse woelmuis, meervleermuis, bittervoorn en kleine modderkruiper. Met betrekking tot noordse woelmuis is deze soort na 2000 vastgesteld binnen het kilometerhok van de projectlocatie (figuur 7). Geschikt biotoop voor deze soort wordt gevormd door de rietlanden, ruigtes en (kruidenrijk) grasland (juni 2015, Provincie Zuid-Holland).

Gezien de verspreidingsgegevens van noordse woelmuis en het feit dat op de projectlocatie rietlanden en ruigtes aanwezig zijn, kan er vanuit worden gegaan dat deze soort voorkomt binnen het plangebied. Om te bepalen in welke mate de soort voorkomt en wat de effecten van het beoogde beheergebouw zijn op de aanwezige populatie is nader onderzoek verricht naar het voorkomen van noordse woelmuis. Uit het onderzoek (bijlage 5) is gebleken dat noordse woelmuis in beperkte mate voorkomt op de beoogde locatie van het beheergebouw. Langs de Prokade en de Noordse Dorpsweg zijn tijdens het muizenonderzoek uitsluitend algemeen voorkomende muizen zoals huisspitsmuis, bosmuis, bosspitsmuis en rosse woelmuis aangetroffen, zie bijlage 5. De beschermde

soort noordse woelmuis is met het onderzoek uitsluitend aangetroffen op het daarachter liggende eiland. Doordat de rietpercelen aan de Prolkade en de Noordse dorpsweg direct verbonden zijn met de berm aan de Prolkade en op die wijze met de omliggende dorpen, kan worden aangenomen dat de concurrentie van andere (algemene) muissoorten op de betreffende rietpercelen te groot is en dat het voorkomen van noordse woelmuis hierdoor wordt beperkt.

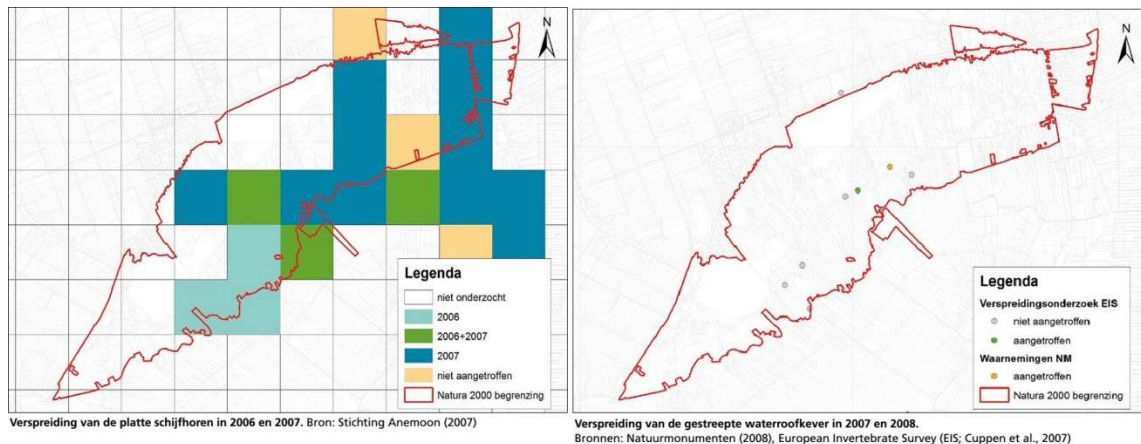

Figuur 7. Verspreidingskaart noordse woelmuis en meervleermuis in de Nieuwkoopse Plassen

Met betrekking tot meervleermuis zijn er binnen het projectgebied in 2003 waarnemingen gedaan van deze soort (figuur 7). Meervleermuis is een gebouw bewonende soort, welke foerageert boven grote wateroppervlaktes. In de Nieuwkoopse Plassen en De Haeck zijn de meeste meervleermuizen gesignaleerd boven het plassen- en moerasgebied. De Nieuwkoopse Plassen vormen een belangrijk jachtgebied voor kraamkolonies van de meervleermuis die op enkele kilometers afstand liggen. De Binnenpolder vormt dan ook geschikt jachtgebied voor de meervleermuis. Van eventuele verblijfplaatsen is geen sprake aangezien bebouwing niet aanwezig is binnen de begrenzingen van het plangebied.

Met betrekking tot de verspreiding van kleine modderkruiper en bittervoorn binnen het Natura 2000 gebied de Nieuwkoopse Plassen en de Haeck zijn er weinig gegevens beschikbaar. Echter blijkt uit de recente verspreidingsatlas dat deze soort in alle uurhokken voorkomt (www.zuid-holland.vissenatlas.nl). Er kan dan ook worden uitgegaan dat beide soorten in de Binnenpolder voorkomen, aangezien de aanwezige wateren geschikt biotoop vormen voor deze soorten.

Van de soorten zeggekorfslak, gestreepte waterroofkever, groenknolorchis en platte schijfhoren is niet bekend dat zij voorkomen in de Binnenpolder. In de Nieuwkoopse Plassen en De Haeck bevindt zich één populatie zeggekorfslakken. De populatie is vitaal en bestaat vrijwel zeker uit enkele honderden dieren. De slakken leven in een verland petgat in 't Ondiepe, het meest zuidelijke deel van het plassen- en moerasgebied (juni 2015, Provincie Zuid-Holland). Gestreepte waterroofkever is pas in 2003 weer aangetroffen in een klein gebied in het centrale deel van de Nieuwkoopse Plassen (figuur 8). Groeiplaatsen van groenknolorchissen zijn voornamelijk bekend uit het oostelijk deel van het plassen- en moerasgebied en op een aantal percelen in De Haeck (juni 2015, Provincie Zuid-Holland). In de Binnenpolder zijn dan ook geen groeiplaatsen van deze soort bekend. Met betrekking tot platte schijfhoren vormen de Nieuwkoopse Plassen een belangrijk leefgebied. De waterslak komt in het gebied over een groot oppervlakte verspreid voor. Echter is de soort tijdens de onderzoeken in 2006 en 2007 niet aangetroffen in de Binnenpolder (figuur 8)

Figuur 8. Verspreidingskaarten platte schijfhoren en gestreepte waterroofkever in de Nieuwkoopse Plassen

Broedvogelsoorten

Met betrekking tot de kwalificerende broedvogelsoorten heeft gericht onderzoek plaatsgevonden naar de aanwezigheid van rietzanger en snor. Hiervoor zijn op 8 juni, 22 juni en 6 juli 2015 ochtendrondes uitgevoerd. Uit het broedvogelonderzoek is naar voren gekomen dat beide vogelrichtlijnsoorten voorkomen binnen het plangebied (figuur 9). Van snor is 1 territorium vastgesteld en van rietzanger zijn er 2 territoria aangetroffen op de locatie van het beheergebouw en 7 territoria aan de eventuele wandelroute parallel aan de Noordse Dorpsweg.

Tevens is met het broedvogelonderzoek een territorium van grote karekiet aangetroffen. Deze is op de bewuste locatie twee keer van de drie veldbezoeken aangetroffen. In het gebied is verder een kleine broedkolonie kokmeeuw aanwezig op één van de eilandjes aan de wetszijde van de plas. De aanwezigheid van zwartkopmeeuwen is hierin niet vastgesteld.

Broedgevallen- of territoria van de andere kwalificerende broedvogelsoorten, roerdomp, purperreiger en zwarte stern, zijn vanwege het ontbreken van geschikt biotoop en voldoende rust in het gebied, niet aanwezig.

Niet- broedvogelsoorten

Aangaande de kwalificerende niet-broedvogelsoorten heeft de Binnenpolder nagenoeg geen functie. Voor een slaapplek van grote zilverreiger is er teveel onrust rondom het gebied, door de aanwezige bebouwing en verkeer. Kogans en smient hebben veelal hun slaapplek in het plangebied en foerageren op de graslanden in en rondom de Nieuwkoopse Plassen. Ook kraakenden foerageren en rusten in grote aantallen op de plassen in het Natura 2000 gebied. De plas in de Binnenpolder is echter een vrij kleine plas en door zijn ligging te verstoringgevoelig om grote groepen koganzes, smienten en kraakenden voldoende rust te bieden. Uiteraard kan worden verwacht dat er geregeld smienten en kraakenden op de plas te vinden zijn. De omliggende rietpercelen zijn voor deze soorten geen onderdeel van het leefgebied.

Figuur 9. Resultaten broedvogelinventarisatie 2015

2.3 Houtopstanden

De beoogde projectlocatie bestaat uit gemaaid rietland, bomen zijn niet aanwezig. Van beschermde bomen/houtopstanden binnen de Wet Natuurbescherming is dan ook geen sprake.

2.4 Methode

Ten behoeve van de een verstorings- en verslechteringstoets hebben in het voorjaar en de zomer van 2015 en 2016 gerichte onderzoeken plaatsgevonden, in verband met het (mogelijk) voorkomen van kwalificerende vogel- en habitatrichtlijnsoorten en habitattypen van het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck.

Met betrekking tot de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000 gebied heeft een broedvogelonderzoek plaatsgevonden naar voornamelijk het voorkomen van rietzanger en snor. Hiertoe heeft op 8 juni, 22 juni en 6 juli 2015 een broedvogelronde plaatsgevonden op en rond de projectlocatie. De broedvogelronde is uitgevoerd conform de handleiding Broedvogel Monitoring project (BMP) van SOVON. Op genoemde data heeft hiervoor op de vroege ochtend (vanaf zonsopgang) een inventarisatieronde plaatsgevonden. De territoria zijn ingetekend aan de hand van territorium zang en andere nestindicatoren of territoriaal gedrag. Naderhand zijn de resultaten van veldrondes met elkaar vergeleken en de territoria hieruit geëxtraheerd.

Op 6 juli 2015 en 7 juni 2016 hebben vegetatieopnames plaatsgevonden op verschillende locaties binnen het plangebied, zie bijlage 4. De vegetatieopnames zijn bedoeld om inzicht te krijgen in de conditie van de (veenmos)rietlanden en de aanwezigheid van binnen de Wet Natuurbescherming beschermde soorten.

In de periode van 5 t/m 7 juli 2016 is een onderzoek uitgevoerd naar het voorkomen van beschermde muissoorten. Hierbij is gebruik gemaakt van zogenaamde inloopvallen (*longworth life-traps*), zie figuur 10. De rietlanden in de Binnenpolder vormen geschikt leefgebied voor de strikt beschermde soorten noordse woelmuis en waterspitsmuis. Op de planlocatie zijn op drie verschillende locaties raaien met inloopvallen geplaatst.

figuur 10: Situering van de life-traps in het projectgebied

In totaal zijn er binnen het projectgebied 60 vallen in 3 raaien uitgezet. Elke raai bestond uit 20 inloop vallen, die per twee in één rij uitgezet worden op een minimale afstand van tien meter van elkaar. Bij de situering van de raaien is goed gekeken naar geschikt biotoop voor waterspitsmuis en noordse woelmuis. De inloopvallen zijn voornamelijk uitgezet op locaties waar veel dekking aanwezig is in de vorm van hoge vegetatie van kruiden en/of riet en nabij de aanwezigheid van water. Voor de situering van de onderzoeksraaien zie figuur 10.

Het muizenonderzoek heeft plaatsgevonden in de periode 5 t/m 7 juli 2016. De vallen zijn twee keer per etmaal gecontroleerd. Tussen 2 en 4 juli 2016 heeft de pre-bait periode plaatsgevonden. De vallen zijn hierbij niet actief, waardoor muizen vrij in en uit kunnen lopen. Op de ochtend van 5 juli 2016 is de eerste controle uitgevoerd. Als (lok)voer voor de noordse woelmuis is een mengsel van pindakaas en een zadenmengsel gebruikt, voor (water)spitsmuis zijn daar meelwormen aan toegevoegd. Daarnaast is er hooi in de inloopvallen gedaan, aangezien ook deze geur muizen aantrekt. Om de overleving van eventuele andere muissoorten te garanderen is tevens wortel toegevoegd als (lok)voer. De vallen worden (wanneer nodig) na een vangst opnieuw voorzien van vers (lok)voer en hooi. In totaal hebben er drie vangnachten met vijf vangmomenten plaatsgevonden. Dit is voldoende om een goed beeld de krijgen van de aanwezige muissoorten (*Koelman (VZZ), sept. 2007*).

Verder zijn eventuele waarnemingen van andere beschermde soorten meegenomen in het onderzoek en is gekeken naar de (natuur)waarden van de locatie voor de kwalificerende soorten en habitattypen van het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haack. Aan de hand van een literatuurstudie zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen plannen op het aangrenzende Natura 2000 gebied bepaald.

3. Resultaten

Hieronder worden de resultaten beschreven van zowel het onderzoek ten aanzien van beschermde soorten als de verstorings- en verslechteringstoets met betrekking tot de gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming.

3.1 Soortbescherming

In het voorjaar en de zomer van 2015 en 2016 hebben enkele soortgerichte inventarisaties plaatsgevonden, de resultaten hiervan worden hieronder per soortgroep verder besproken.

Flora

Het beoogde locatie voor het beheergebouw is gesitueerd op een deels verruigd rietperceel. In 2015 en 2016 zijn op de rietpercelen langs de prolkade vegetatieopnames gemaakt. Hierbij zijn de meest soortenrijke delen van de rietlandpercelen beoordeeld op de aanwezigheid van veenmosrietland en de eventuele conditie ervan. De inventarisatie van 2015 geeft een goed beeld van de aangetroffen soorten op de rietpercelen op en rondom de projectlocatie. Hierbij zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Aan de hand hiervan wordt dan ook niet verwacht dat beschermde soorten voorkomen binnen het beoogde plangebied.

Aan de hand van huidige verspreidingsgegevens (*FLORON/NDFF, 2017*), zijn binnen de betreffende uurhokken (5x5km) waarnemingen bekend van de beschermde plantensoorten naaldenkervel en groenknolorchis. Het voorkomen van genoemde plantensoorten is gerelateerd aan zeer specifieke groeiplaatsomstandigheden. De Naaldenkervel is een soort van zeer extensief beheerde (wintergraan)akkers en ruderaal terreinen. Groenknolorchis komt in het gebied voor in het Natura 2000 gebied de Nieuwkoopse Plassen hoofdzakelijk voor in en aan de rand van veenmosrietland. Mogelijk geschikte groeiplaatsen voor genoemde soorten ontbreken op de projectlocatie. Met de voorgenomen activiteit wordt dan ook niet verwacht dat beschermde plantensoorten zullen verdwijnen.

Vogels

Met betrekking tot de projectlocatie heeft in 2015 een broedvogelinventarisatie plaatsgevonden gericht op de aanwezigheid van rietzanger en snor. Hierbij zijn op de projectlocatie 2 rietzangers waargenomen. In de omgeving van de projectlocatie wordt verder verwacht dat enkele algemene voorkomende riet- en watervogels broeden zoals rietgors, meerkoet, waterhoen, wilde eend of fuut. Met betrekking tot kokmeeuw en visdief is een kleine kolonie aanwezig op een eiland voor het Plashuis. Op de projectlocatie zijn echter geen terreintypen aanwezig aan de hand waarvan verwacht kan worden dat vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats voorkomen. Op de projectlocatie ontbreken bomen met een (mogelijke) nestlocaties van roofvogels of uilen. Tevens ontbreekt bebouwing binnen het plangebied, waardoor gebouw bewonende jaarrond beschermde vogelsoorten zoals huismuis of gierwaluw niet voorkomen binnen de projectlocatie.

Zoogdieren

Op basis van de huidige verspreidingsgegevens is het voorkomen van enkele zwaarder beschermde (grondgebonden) zoogdieren bekend uit de omgeving van de Nieuwkoopse Plassen en betreft het voorkomen van verschillende soorten vleermuizen, otter, noordse woelmuis en waterspitsmuis.

De otter is vrij recentelijk weer aanwezig in het Nieuwkoopse Plassen gebied. Het leefgebied van deze soort bestaat uit een uitgestrekt plassen en moerasgebied met extensieve hooilanden en rietlanden. Gezien de ligging van de rietpercelen aan de Prolkade en Noordse Dorpsweg, wordt niet verwacht dat de beoogde projectlocatie functioneel leefgebied vormt voor de Otter.

Wel is het mogelijk dat de projectlocatie onderdeel uitmaakt van het leefgebied van noordse woelmuis en waterspitsmuis. Om te bepalen of en in welke mate de soort voorkomt binnen het plangebied en wat de (mogelijke) effecten van een beheergebouw op de aanwezige populatie, is in 2016 nader onderzoek verricht naar het voorkomen van noordse woelmuis. Uit het onderzoek (bijlage 5) is gebleken dat noordse woelmuis in beperkte mate voorkomt op de beoogde projectlocatie. Langs de Prolkade en de Noordse Dorpsweg zijn tijdens het muizenonderzoek uitsluitend algemeen voorkomende muizen zoals huisspitsmuis, bosmuis, bosspitsmuis en rosse woelmuis aangetroffen, zie bijlage 5. De beschermde soort noordse woelmuis is met het onderzoek uitsluitend aangetroffen op het daarachter liggende eiland. Doordat de rietpercelen aan de Prolkade en de Noordse dorpsweg direct verbonden zijn met de berm aan de Prolkade en op die wijze met de omliggende dorpen, kan worden aangenomen dat de concurrentie van andere (algemene) muissoorten op de betreffende rietpercelen te groot is en dat het voorkomen van noordse woelmuis hierdoor wordt beperkt. In aanloop voor de realisatie van een beheergebouw, is aan de hand van dit onderzoek toestemming verleend voor het graven van de nieuwe sloot langs de Prolkade en het dempen van de watergang waar het beoogde beheergebouw is gesitueerd. In de nieuwe situatie is hierbij een verbetering opgetreden ten aanzien van noordse woelmuis, aangezien het rietland langs de Prolkade meer geïsoleerd is komen te liggen. Hierdoor kan in de toekomst uitbreiding van het leefgebied plaatsvinden.

Verder is het mogelijk dat de planlocatie en omgeving een foerageergebied vormt voor vleermuizen. Gezien de ligging ten opzichte van de openbare weg en de achterliggende kas (welke 's nachts niet is afgedicht), wordt niet verwacht dat de locatie van groot belang zijn zal zijn als leefgebied voor vleermuizen. De beoogde inrichting heeft tevens geen betrekking op potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen voor vleermuizen zoals (oude) holle bomen of gebouwen.

Andere strikt beschermde zoogdieren worden gezien de ligging en de aard van de projectlocaties niet verwacht.

Amfibieën

Van de soortgroep amfibieën zijn geen dieren aangetroffen op de projectlocatie zelf. Tijdens het vleermuisonderzoek (22 mei 2017) aan het Plashuis (Noordse Dorpsweg 2) is in de achterliggende Polder Zevenhoven kooractiviteit van rugstreeppad waargenomen. In de Binnenpolder is deze activiteit niet vastgesteld. Naast rugstreeppad is tevens het voorkomen van de zwaardere beschermde soort heikikker bekend uit de omgeving van de projectlocatie (*Creemers en van Delft, 2009*). Door de aanwezigheid van een dichte rietvegetatie en het ontbreken van een lage, open vegetatie (zoals veenmosrietland of moerasheide) en ondiepe sloten of poelen, ontbreken geschikt leefgebied en geschikte voortplantingswateren voor genoemde soorten op de projectlocatie.

Verder is het mogelijk dat rond de projectlocatie enkele algemeen voorkomende amfibieën zoals meerkikker, gewone pad en kleine watersalamander aanwezig zijn.

Overige beschermde soorten

Tijdens het veldbezoek zijn geen andere beschermde diersoorten dan hierboven genoemd aangetroffen. Andere beschermde soorten (vissen, reptielen, libellen, kevers en andere ongewervelde) worden op grond van de huidige verspreidingsgegevens en habitatvoorkeuren niet verwacht op de beoogde projectlocatie.

3.2 Toetsing gebiedsbescherming

In dit hoofdstuk wordt onderzocht of de voorgenomen plannen een negatief effect hebben op het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck. Op deze vraag zijn drie antwoorden mogelijk:

- Er is zeker geen negatief effect te verwachten.
- Er is een mogelijk negatief effect, maar zeker geen significant negatief effect te verwachten.
- Er is kans op een significant negatief effect.

Met betrekking tot dit project worden zowel de voorgenomen werkzaamheden als de gevolgen ervan getoetst. De beoordeling van de activiteiten vindt plaats in drie stappen:

1. Bepalen of de voorgenomen activiteiten “nieuw” zijn.
2. Bepalen wat de mogelijke effecten kunnen zijn.
3. Bepalen of de kans bestaat dat de gevolgen kunnen leiden tot verslechtering van de kwaliteit van de aangewezen waarden.

Nieuwe activiteit

In de Natuurbeschermingswet is er sprake van “nieuw” indien de activiteiten nog niet in precies dezelfde vorm (dus zonder verandering van gegevens) eerder beoordeeld zijn. De bouw van een beheergebouw en de aanleg van een wandelpad over de eilanden langs de Noordse Dorpsweg is niet eerder getoetst en kan dan ook als een “nieuwe activiteit” worden beschouwd.

Mogelijke effecten van de inrichting en bijbehorende werkzaamheden

De instandhoudingsdoelstellingen voor het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck hebben betrekking op 9 habitattypen, 8 habitatsoorten, 6 broedvogelsoorten en 4 niet-broedvogelsoorten (bijlage 2). Zoals in het voorgaande hoofdstuk is beschreven hebben de voorgenomen ontwikkelingen (mogelijk) betrekking op de volgende habitattypen, habitatsoorten en (broed)vogelsoorten:

- H1134; Bittervoorn
- H1149; Kleine Modderkruiper
- H1340; Noordse Woelmuis
- A295; Rietzanger

Bij de effecten bepaling van de voorgenomen plannen op bovenstaande habitattypen en habitat- en vogelsoorten zal worden getoetst aan de verstoringfactoren zoals weergegeven in tabel 1.

➤ Oppervlakte verlies en versnippering

De aanleg van een beheergebouw in het Natura 2000 gebied zal een oppervlakteverlies tot gevolg hebben. Het oppervlakte verlies heeft geen betrekking op een aangewezen habitatype (zoals veenmosrietland) of het leefgebied van noordse woelmuis. Van rietzanger is het mogelijk dat enkele broedgevallen worden verstoord of zullen verdwijnen door toedoen van de realisatie van een beheergebouw en de wandelroute.

Met betrekking tot de habitatsoorten kleine modderkruiper en bittervoorn wordt niet verwacht dat er oppervlakte verlies optreedt, aangezien er met de plannen geen watergangen worden gedempt of vergraven. Uiteraard zal met het plaatsen van bruggetjes (t.b.v. de eventuele wandelroute) en een aanlegsteiger wel sprake zijn van een tijdelijke verstoring van het leefgebied van kleine modderkruiper en bittervoorn. Door de werkzaamheden uit te voeren conform de soortenstandaards bittervoorn en kleine modderkruiper, zullen negatieve effecten tot een minimum worden beperkt en is er geen sprake van verslechtering van de aanwezige populaties.

Tabel 1. Verstoringfactoren per habitattypen (bron: <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/> - (Ministerie van Economische Zaken)

Storingsfactor	zeer gevoelig gevoelig niet gevoelig n.v.t. onbekend Bewuste verandering soortensamenstelling Verandering in populatiedynamiek Verstoring door mechanische effecten Optische verstoring Verstoring door trilling Verstoring door licht Verstoring door geluid Verandering dynamiek substraat Verandering overstromingsfrequentie Verandering stroomsnelheid Vernatting Verdroging Verontreiniging Verzouting Verzoeting Vernesting door N-depositie uit de lucht Verzuring door N-depositie uit de lucht Versnippering Oppervlakteverlies																		
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Kranswierwateren	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Vochtige heiden	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	onbekend	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Blauwgraslanden	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Ruigten en zomen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Overgangs- en trilvenen	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
*Galigaanmoerassen	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
*Hoogveenbossen	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
*Noordse woelmuis	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	n.v.t.	gevoelig	onbekend	zeer gevoelig	zeer gevoelig	n.v.t.	zeer gevoelig	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	onbekend	zeer gevoelig
Bittervoorn	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	onbekend	onbekend	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Gestreepte waterroofkever	zeer gevoelig	zeer gevoelig	onbekend	onbekend	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Groenknolorchis	onbekend	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	onbekend	zeer gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Kleine modderkruiper	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	onbekend	onbekend	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Meervleermuis	gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	n.v.t.	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Platte schijfhoren	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	onbekend	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Zeggekorfslak	zeer gevoelig	gevoelig	gevoelig	onbekend	onbekend	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Grote Zilverreiger (niet-broedvogel)	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	onbekend	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Kolgans (niet-broedvogel)	niet gevoelig	n.v.t.	niet gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	onbekend	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Krakeend (niet-broedvogel)	niet gevoelig	n.v.t.	niet gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	onbekend	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Purperreiger (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	onbekend	gevoelig	gevoelig	onbekend	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig
Rietzanger (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	onbekend	onbekend	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Roerdomp (broedvogel)	zeer gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	onbekend	gevoelig	gevoelig	onbekend	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig
Smient (niet-broedvogel)	niet gevoelig	n.v.t.	niet gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	onbekend	onbekend	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Snor (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	niet gevoelig	gevoelig	onbekend	onbekend	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig
Zwarte Stern (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	zeer gevoelig	niet gevoelig	onbekend	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	onbekend	gevoelig	gevoelig	onbekend	gevoelig	gevoelig	zeer gevoelig	gevoelig
Zwartkopmeeuw (broedvogel)	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	n.v.t.	gevoelig	onbekend	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig	gevoelig

Met betrekking tot noordse woelmuis zal het oppervlakte verlies zich voordoen door realisatie van het beheergebouw en omliggende (verhard) terrein. Inclusief oprit en parkeergelegenheid wordt rekening gehouden met een afname van zo'n 500 m² aan geschikt biotoop voor de noordse woelmuis. Zoals ook gesteld in paragraaf 3.1 is in aanloop voor de realisatie van het beheergebouw een muizenonderzoek plaatsgevonden. Als mitigerende maatregel is aan de hand van dit onderzoek reeds toestemming verleend voor het graven van de nieuwe sloot langs de Prolkade en het dempen van de watergang waar het beoogde beheergebouw is gesitueerd. In de nieuwe situatie is op deze wijze een verbetering opgetreden ten aanzien van noordse woelmuis, aangezien het rietlangs langs

de Prolkade meer geïsoleerd is komen te liggen. De reden dat noordse woelmuis niet in het rietland langs de prolkade is aangetroffen, heeft (waarschijnlijk) te maken met het feit dat het rietland niet is afgescheiden van de Prolkade door middel van een watergang. Hierdoor is de concurrentiedruk van algemene muissoorten vanuit de bebouwde kom van Noorden te groot. De realisatie van de watergang langs de prolkade betreft een mitigerende maatregel, waarbij het rietland met een oppervlakte van 6000 m² geschikt is gemaakt als leefgebied voor noordse woelmuis. Met de situering van het beheergebouw aan de Prolkade, kan er dan ook van worden gesteld dat er geen sprake is van oppervlakteverlies aan het leefgebied van de Noordse Woelmuis, aangezien een uitbreiding van het leefgebied is gecreëerd door het isoleren van het rietland aan de Prolkade. Een significant negatief effect op het voorkomen van deze soort is dan ook uitgesloten. De situering van het beheergebouw zal, vanwege de ligging op de hoek van de Prolkade en de Noordse Dorpsweg tevens geen effect hebben op versnippering van het leefgebied van noordse woelmuis.

De beoogde wandelroute door de binnenpolder zal eveneens geen effect hebben op het voorkomen van noordse woelmuis, aangezien een wandelpad geen effect zal hebben op het functioneren van het leefgebied. Van versnippering is eveneens geen sprake door aanleg van de wandelroute. Daar waar een drassige situatie aanwezig is, zal een plankenpad (boardwalk) worden gerealiseerd. Een plankenpad vormt een brug over de vegetatie en vormt geen onoverkomelijke barrière ten aanzien van in het gebied levende diersoorten. Op locaties waar een boardwalk overbodig is, zal een looppad worden gemaaid door de vegetatie. De kale- of licht begroeide grond vormt eveneens geen barrière voor (beschermde) diersoorten zoals noordse woelmuis.

Met betrekking tot rietzanger zullen de plannen mogelijk leiden tot een effect op het broedgebied. Op de locatie waar het beheergebouw is gesitueerd, zijn slechts 2 broedparen van rietzanger aangetroffen. Daarnaast loopt de beoogde wandelroute ook langs oeverzones waar rietzangers broeden. Het gebruik van de wandelroute zal mogelijk leiden tot een afname van het aantal broedpaar. Langs de route zijn nog eens 7 broedpaar van rietzanger aangetroffen (figuur 9). De versturende effecten van de wandelroute op het voorkomen van rietzanger is afhankelijk van het gebruik van de route, maar ook van de aanwezige vegetatiestructuur. In de Nieuwkoopse Plassen is de invloed van watersport op broedvogels (voornamelijk riet-bewonende vogels) onderzocht op het niveau van afzonderlijke soorten en op het niveau van vogelgemeenschappen. Hierbij is geconstateerd dat er aanwijzingen zijn voor een negatief effect van watersport op de dichtheid van broedvogels, en met name voor de rietzanger. De kans op het detecteren van een effect was echter gering door met name de grote invloed van de vegetatiestructuur (*Krijgsveld e.a., 23 december 2008*). Een intensieve waterrecreatie kan echter niet geheel worden vergeleken met een wandelroute, maar ook hierbij zal de aanwezige vegetatiestructuur bepalend zijn voor het effect op het aantal broedpaar rietzanger. Voor een deel zal het beheer op de eilanden langs de Noordse Dorpsweg veranderen en zal als mitigerende maatregel verruiging van de oeverzones worden gestimuleerd. Door de aanwezigheid van struikgewas langs de route, krijgen de aanwezige rietoevers meer beschutting vanaf de route, waardoor een effect op rietzanger minder groot is. Op basis hiervan wordt een aanname gemaakt dat circa 5-6 broedparen van rietzanger geen alternatieve broedlocatie kunnen vinden binnen het gebied. De instandhoudingsdoelstelling voor de rietzanger is echter het behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 680 paren. Het huidige aantal broedparen ligt op dit moment hoger dan de instandhoudingsdoelstelling (*provincie Zuid-Holland, juni 2015*) en wordt geschat op ca. 800 tot 900 exemplaren. Het verdwijnen van circa 6 broedpaar rietzanger betekent een effect op de populatie in de Nieuwkoopse Plassen die kleiner is dan 1%, waarmee een significant negatief effect kan worden uitgesloten.

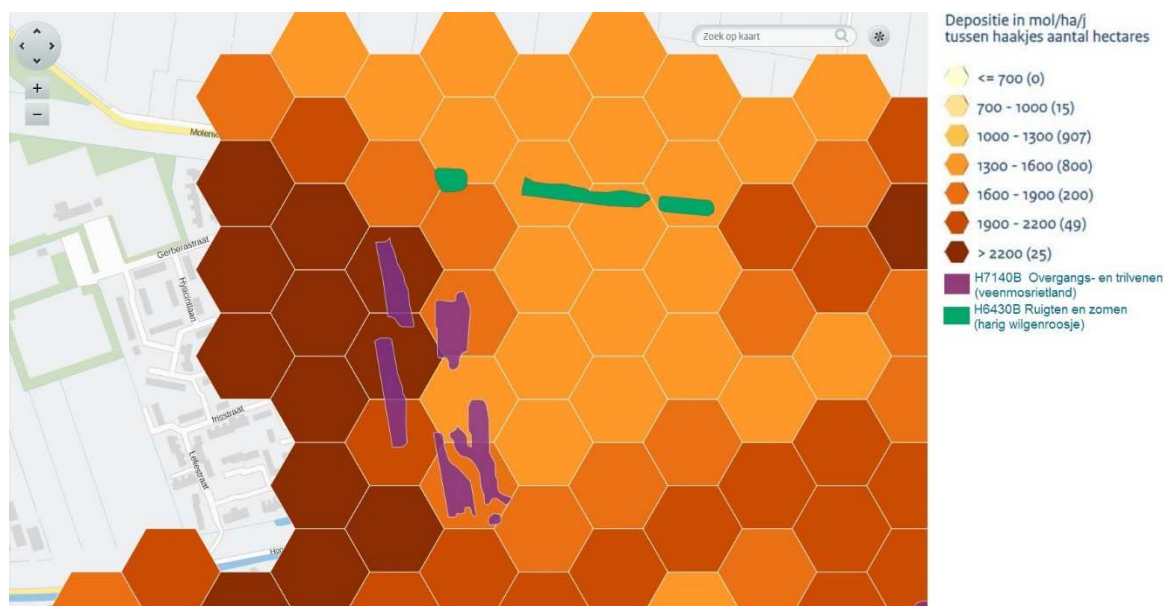
Op het broedpaar van snor wordt geen effect verwacht, aangezien de waargenomen (nest)locatie buiten de beoogde activiteiten ligt. De soort is matig gevoelig voor verstoring van (water)recreatie, maar effecten op soortniveau kan niet eenduidig worden aangetoond (Krijgsveld e.a., 23 december 2008).

Figuur 11. Beoogde wandelroute parallel aan Noordse Dorpsweg

➤ Verzuring en vermeting door stikstof uit de lucht

In de nieuwe situatie komt het beheergebouw in de nabijheid van veenmosrietland te liggen. Veenmosrietland is een stikstofgevoelig habitattype, waarbij vergrassing en verruiging van de vegetatie toeneemt bij een (te) hoge stikstofdepositie. In de huidige situatie is de kwaliteit van het veenmosrietland reeds matig, zie de flora-inventarisatie in bijlage 4. Dit heeft vermoedelijk te maken met de reeds vrij hoge depositiewaarden in dit deel van de Nieuwkoopse Plassen (figuur 12).

Figuur 12. Stikstofdepositie huidige situatie (bron: aerius.nl)

Programmatische Aanpak Stikstof (hierna: PAS) berekent of een nieuwe activiteit een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden zal geven. Indien dit het geval is, wordt beoordeeld of dit, gezien de kwetsbaarheid van habitats, een plan betreft met een mogelijk significant negatief effect.

Binnen dit planvoornemen zal een beheergebouw worden gerealiseerd. Gezien de gebruiksfunctie zal hierbij geen cv-ketel worden geplaatst. Daarbij is geen sprake van een

verkeersaantrekkende werking, aangezien uitsluitend parkeerfaciliteiten aanwezig zullen zijn ten behoeve van de beheerder. Tevens zal de aanlegfase ook eveneens een bepaalde stikstof uitstoot met zich meebrengen.

Voor de realisatiefase en het gebruik van het beheergebouw is dan ook een berekening uitgevoerd in de Aerius calculator (*aerius.nl*), zie bijlage 6. De berekening heeft uitgewezen dat de Kritische Depositie Waarde (KDW) van de aangewezen Habitats in het natuurgebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck niet wordt overschreden als gevolg van dit project.

➤ Waterhuishouding

Ten behoeve van de realisatie van het beheergebouw worden geen maatregelen genomen die peilverlaging tot gevolg zullen hebben, waardoor er van verdroging of vernatting geen sprake is. Ook verzilting of verzoeting is niet aan de orde. Van een (significant) negatief effect van de voorgenomen plannen op de waterhuishouding is dan ook geen sprake.

➤ Verandering overstromingsfrequentie of dynamiek substraat

De voorgestane plannen hebben geen wijziging tot gevolg met betrekking tot de overstromingsfrequenties of de dynamiek van het substraat. Het waterbeheer in de Binnenvlakte zal niet veranderen ten opzichte de huidige situatie.

De werkzaamheden aan en in het water kunnen mogelijk leiden tot vertroebeling van het water door bodemberoering. Hierbij is tijdelijk sprake van een lokale bodemberoering en vertroebeling van het oppervlakte water. Echter wordt met de werkzaamheden het bodemsubstraat niet vastgelegd of blijvend verstoord. De werkzaamheden zullen dan ook geen wijziging tot gevolg hebben op de aanwezige dynamiek binnen het watersysteem. Een (significant) negatief effect van de voorgenomen plannen op de verandering van de overstromingsfrequentie of de dynamiek van het substraat.

➤ Verontreiniging

Met de nieuwbouw van een beheergebouw en de realisatie van een wandelpad zal verontreiniging van bodem en (grond)water worden voorkomen. Voor ontwikkeling zal er in het gebied moeten worden gebouwd. De aannemer zal aan extra bouwvoorschriften moeten voldoen om verontreiniging te voorkomen. Ook het opruimen van bouwafval zal frequent (moeten) plaatsvinden, zodat dit niet in het oppervlaktewater van de Binnenvlakte terecht komt.

Voor de bouwwerkzaamheden zal tevens “schoon” zand worden aangevoerd, ten behoeve van de draagkracht van de te realiseren bebouwing. Het aan te voeren zand zal een schone grondverklaring hebben. Ook andere gebiedsvreemde grond zal aan de huidige eisen van schone grond voldoen. Aangezien de bestaande ondergrond (veen) van zichzelf al vrij rijk is aan nutriënten, wordt uitspoeling van nutriënten door het aanbrengen van gebiedsvreemd zand of grond niet verwacht. Bouwgrond bestaat veelal uit een meer draagkrachtige grondsoort (zand), welke vrij voedselarm is, waardoor uitspoeling van nutriënten niet aan de orde is.

Verder zal het beheergebouw worden voorzien van een parkeermogelijkheid voor de beheerder(s). De parkeerplaats dient te zijn voorzien van een lekbak om te voorkomen dat eventueel lekkende brandstof in de ondergrond of het (grond) water terecht komt. Met het nemen van dergelijke maatregelen worden effecten door verontreiniging dan ook niet verwacht.

➤ Verstoring geluid, licht en trillingen

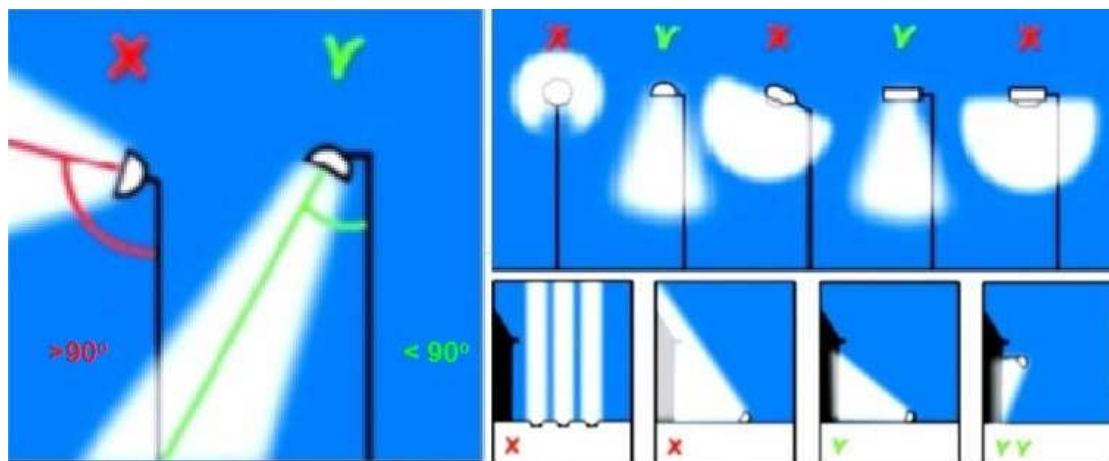
Verstoring door licht, geluid en trillingen kan met name tijdens de bouwwerkzaamheden van het beheergebouw worden verwacht. De ondergrond van de locatie is onvoldoende draagkrachtig, waardoor heiwerkzaamheden noodzakelijk zijn. Verder zullen verschillende verkeersbewegingen en bouwwerkzaamheden zorgen voor verstoring door licht, geluid en trillingen. Het beoogde wandelpad zal niet worden voorzien van (straat)verlichting.

Van de in de Binnenvolder voorkomende kwalificerende soorten en habitattypen zullen de effecten met name van toepassing zijn op de vogel- en habitatrichtlijnsoorten bittervoorn, kleine modderkruiper (geluid en trillingen), meervleermuis (verlichting) en de broedvogels snor en rietzanger (licht en geluid). Met betrekking tot de habitatrichtlijnsoort noordse woelmuis is niet bekend of deze gevoelig is voor dergelijke verstoringsbronnen en bij habitattypen is deze vorm van verstoring niet van toepassing (zie tabel 1).

De verstoring van licht zal worden beperkt door in de gevoelige (voortplantings- en broed) periode geen nachtelijke werkzaamheden uit te voeren. Verstoring door licht tijdens de bouwwerkzaamheden zullen hoofdzakelijk betrekking hebben op de (aangewezen) broedvogelsoorten rietzanger en snor en de habitatsoort meervleermuis. De aangewezen niet-broedvogelsoorten maken slechts beperkt gebruik van de Binnenvolder, vanwege de reeds aanwezige verstoring rondom het gebied in de vorm van verkeer, woningen, straatverlichting en kassen (verlichting). De Binnenvolder is dan ook niet van heel groot belang voor overwinterende vogels (smient en kolgans). Daarbij is voor deze groep vogels voldoende alternatief voor handen, zoals het verdere plassen gebied ten zuiden van Noorden. Door werkzaamheden met felle verlichting (bouwlampen) te voorkomen, en indien noodzakelijk deze alleen buiten de gevoelige periode van de voortplanting van zowel vogels als andere diersoorten plaats te laten vinden, wordt een significant negatief effect op het Natura 2000 gebied uitgesloten.

Eventuele buitenverlichting aan het te bouwen beheergebouw zal, in verband met het voorkomen van meervleermuis, worden toegepast volgens de in figuur 13 met het groene vinkje aangegeven type armaturen, dit in combinatie met vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurige led-verlichting) (www.zoogdiervereniging.nl). De toekomstige armaturen op het terrein worden tevens opgeleverd met een nog nader te bepalen dim-tijd schakelscenario. Aan de hand van deze voorwaarden kan worden geconcludeerd dat een significant negatief effect van verlichting op/in het Natura 2000 gebied niet aan de orde is.

Figuur 13. Gunstige en ongunstige toepassingen van verlichting voor o.a. vleermuizen

Met betrekking tot de verstoring door geluid en trillingen zijn met name heiwerkzaamheden en transport met zwaar verkeer (dumpers en graafmachines) een versturende factor. Aangezien heiwerkzaamheden en het bouwrijp maken tot een negatief effect kunnen leiden tot ver in het Natura 2000 gebied, is besloten deze werkzaamheden uitsluitend uit te voeren buiten het broedseizoen en het voortplantingsseizoen van noordse woelmuis (15 maart t/m augustus), kleine modderkruiper en bittervoorn (april t/m augustus). Door de (voorbereidende) werkzaamheden in de winterperiode uit te voeren, wordt tevens het beoogde (bouw)terrein ongeschikt gemaakt als leefgebied voor noordse woelmuis en

broedvogels, zodat de bouwwerkzaamheden op de locatie eventueel in het verdere voorjaar kunnen worden voortgezet. Deze voorwaarden zullen tevens worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol. Hiermee kan een negatief effect op broedvogels, vissen en noordse woelmuis worden uitgesloten.

Echter vormt het gebied ook een functie voor een aantal overwinterende vogels. De heiwerkzaamheden betreffen slechts een tijdelijke activiteit, welke niet structureel gedurende een bepaalde periode plaatsvinden. De Binnenpolder is echter niet van (groot) belang voor overwinterende vogels (smient en kolgans). Daarbij is voor deze groep vogels voldoende alternatief voor handen, zoals het verdere plassengebied ten zuiden van Noorden. Door de heiwerkheden buiten de gevoelige periode van de voortplanting van zowel de aanwezige vogel- als habitatrichtlijnsoorten plaats te laten vinden, wordt een significant negatief effect door toedoen van trillingen en geluid op het Natura 2000 gebied uitgesloten.

➤ Optische verstoring en mechanische effecten

Zowel met de bouw als na realisatie is er sprake van verstoring door mechanische effecten en optische verstoring van het Natura 2000 gebied. Tijdens de bouw gaat het hierbij vooral om de aanwezigheid (graaf)machines, hijskranen, werkverkeer, werknemers en bijbehorende bouwactiviteiten.

Het beheergebouw betreft een nieuw element binnen het Natura 2000 gebied. Daarbij zal er een toename zijn van menselijke activiteiten in het gebied, doordat een wandelpad zal worden opengesteld. Daarbij wordt het uitlaten van honden toegelaten, mits deze zijn aangelijnd. Genoemde activiteiten zullen dan ook leiden tot (meer) optische verstoring en verstoring door mechanische effecten.

De bouwwerkzaamheden zijn van tijdelijke aard, waarmee de mechanische effecten en optische verstoring zich beperken tot de uitvoeringsduur van het project. De duur van het project is in dit stadium van het planproces nog onduidelijk. Zoals in de vorige paragraaf aangegeven, zullen de meest versturende werkzaamheden buiten de gevoelige voortplantings- en broedperiode van kwalificerende habitat- en vogelrichtlijnsoorten plaatsvinden. Met betrekking tot de heiwerkzaamheden en het bouwrijp maken (aan en afvoer grond etc.) is besloten deze werkzaamheden uitsluitend uit te voeren buiten het broedseizoen en het voortplantingsseizoen van noordse woelmuis (15 maart t/m augustus), kleine modderkruiper en bittervoorn (april t/m augustus). Door de (voorbereidende) werkzaamheden in de winterperiode uit te voeren, zal een groot deel van de mechanische effecten en optische verstoring door de aanwezigheid van zwaar (werk)verkeer, graafmachines en de hei-installatie, tot een minimum worden beperkt.

De situatie na realisatie is blijvend van aard, echter is het voornemen om de bouwplannen in te passen in hun omgeving. Het beheergebouw wordt enkel laags uitgevoerd en krijgt een natuurlijke uitstraling door het gebruik van een (blank)houten gevel bekleding. Van een uitzonderlijk kleurstelling, die tot ver in de omtrek zichtbaar is, is geen sprake. Daarnaast zal de aanwezigheid van een vogelobservatiepost optische verstoring tot gevolg hebben. Doordat het geheel een nieuw element vormt, zal dit leiden tot wijzigingen in het gebruik van het gebied door aanwezige vogel- en habitatrichtlijnsoorten. Op de locatie heeft dit voornamelijk betrekking op noordse woelmuis, waartoe mitigerende maatregelen zijn genomen om de effecten van het beheergebouw te verzachten, zie de paragraaf oppervlakteverlies en versnippering. Met betrekking tot meervleermuis zal de optische verstoring door de voorgestane nieuwbouw worden beperkt door gebruik van vleermuisvriendelijke verlichting (zie de paragraaf verstoring licht, geluid en trillingen). De optische verstoring aangaande kleine modderkruiper en bittervoorn hebben uitsluitend betrekking op ingrepen aan/ in het oppervlakte water. Aangaande de voorgenomen zal een effect vooral te maken hebben met de realisatie van een aanlegsteiger bij het beheergebouw en bruggetjes aan de wandelroute. Hiermee zal de aanwezige

oeverstructuur op de bewuste locatie verdwijnen en ongeschikt zijn als leefgebied voor deze soorten. Echter is met het plan reeds extra water gegraven, waardoor het leefgebied van deze soorten niet wordt ingeperkt. Daarbij is de doorstroming bevorderd, waardoor ook de waterkwaliteit ten aanzien van deze soorten zal verbeteren. Een negatief effect door optische verstoring ten aanzien van kleine modderkruiper en bittervoorn wordt dan ook niet verwacht.

Als laatste is er nog verstoring mogelijk door het gebruik van de wandelroute. Dit zal met name gaan om verstoring door wandelaars (en hun hond) en betreft voornamelijk betreding van rietland en verstoring van broedvogels. De wandelroute is grotendeels gelegen aan de rand van de Binnenpolder, parallel aan de Noordse Dorpsweg. Echter loopt de route door het huidige broedgebied van 7 broedparen rietzanger en zal een negatief effect hebben op het voorkomen hiervan, zie paragraaf oppervlakteverlies en versnippering. Met de situering van het wandelpad parallel aan de Noordse dorpsweg, wordt niet verwacht dat een significant negatief effect optreedt door toedoen van de wandelroute binnen het natura 2000 gebied. De instandhoudingsdoelstelling voor de rietzanger is behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 680 paren. Het huidige aantal broedparen is op dit moment hoger dan de instandhoudingsdoelstelling (*provincie Zuid-Holland, juni 2015*). De verstoring van het leefgebied van rietzanger door toedoen van de wandelroute, zal dan ook geen significant negatief effect hebben op de aanwezige populatie binnen de Nieuwkoopse Plassen.

➤ Verandering populatiedynamiek of soortensamenstelling

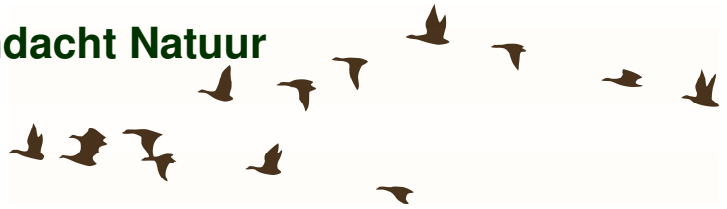
Met de realisatie van de voorgenomen plannen treedt er geen (significant) negatief effect op in de soortensamenstelling en brengt geen verandering teweeg in de populatiedynamiek. De ontwikkeling vindt voornamelijk plaats aan de rand van het natura 2000 gebied, waarbij (deel)populaties van beschermde soorten niet van elkaar worden gescheiden. Binnen het plangebied zal verder het leefgebied van een aantal soorten worden gemitigeerd (zie volgende paragraaf) waardoor niet wordt verwacht dat er een negatief effect optreedt op voorkomende kwalificerende vogel- en habitatrichtlijnsoorten.

Compensatie en mitigatie

In verband met de realisatie van het beheergebouw zal 500 m² binnen de begrenzing van het Natura 2000 gebied worden bebouwd en verhard. Hiermee gaat een deel van het leefgebied van noordse woelmuis verloren. Ten behoeve van noordse woelmuis hebben, zoals aangegeven in paragraaf 3.2, reeds mitigerende maatregelen plaatsgevonden in aanloop van de realisatie van het beheergebouw. Aan de hand van het muizenonderzoek is reeds toestemming verleend voor het graven van de nieuwe sloot langs de Prolkade en het dempen van de watergang waar het beoogde beheergebouw is gesitueerd. In de nieuwe situatie is op deze wijze een verbetering opgetreden ten aanzien van noordse woelmuis, aangezien het rietland langs de Prolkade meer geïsoleerd is komen te liggen. Hierbij is het rietland met een oppervlakte van 6000 m² geschikt gemaakt als leefgebied voor noordse woelmuis. Met de verwezenlijking van het beheergebouw wordt/moet worden gewerkt conform de soortenstandaard noordse woelmuis. Hiermee zijn/worden voldoende mitigerende maatregelen genomen om een negatief effect op de (aanwezig) populatie noordse woelmuis uit te sluiten.

Mogelijke gevolgen van cumulatie

In dit stadium van de planontwikkeling is nog niet duidelijk in welke periode de uitvoering zal plaatsvinden en welke fasering hierin wordt aangebracht. Met betrekking tot de realisatie van een restaurant aan de Noordse Dorpsweg 2 is reeds een aanvraag ingediend. Andere projecten in of rond de Binnenpolder zijn niet bekend.

4. Conclusies en advies

Hieronder worden de conclusies weergegeven ten aanzien van zowel het onderzoek soortbescherming en de verstorings- en verslechteringstoets in het kader van de gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming. Stapsgewijs wordt aangegeven welke vervolgstappen noodzakelijk zijn en of een vergunningsaanvraag noodzakelijk is.

4.1 Soortbescherming

Flora

Met betrekking tot de aanwezige flora zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen binnen het plangebied. Aan de hand van huidige verspreidingsgegevens (*FLORON/NDFF, 2017*) en groeiplaatsomstandigheden van beschermde plantensoorten, is tevens het voorkomen van, binnen de Wet Natuurbescherming, beschermde plantensoorten op de beoogde projectlocatie niet te verwachten.

Gezien de aanwezige terreintypen op de beoogde projectlocatie, is een nader onderzoek naar beschermde plantensoorten of een ontheffingsaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming niet aan de orde.

Vogels

In en rondom het plangebied zijn een aantal algemene broedvogels aangetroffen en te verwachten. Voor alle beschermde inheemse (ook de algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt vanuit de Wet Natuurbescherming een verbod op handelingen die nesten of eieren beschadigen of verstoren. In de praktijk betekent dit dat storende werkzaamheden of activiteiten alleen buiten het broedseizoen² uitgevoerd mogen worden. Handelingen die een vaste rust- of verblijfplaats van beschermde vogels verstoren zijn eveneens niet toegestaan. Nestlocaties van boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, kerkuil, oehoe, ooievaar, ransuil, roek, slechtvalk, sperwer, steenuil, wespandief en zwarte wouw worden gezien als een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats. Voor de verstoring van deze verblijfplaatsen en belangrijk leef- of foerageergebied is ook buiten het broedseizoen een ontheffing noodzakelijk.

Mogelijke nestlocaties van vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats of sporen die wijzen op hun aanwezigheid, zijn niet waargenomen op of rond de projectlocatie. Met de voorgenomen nieuwbouw wordt dan ook niet verwacht dat nesten of het leefgebied van vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats worden verstoord. Nader onderzoek of de aanvraag tot ontheffing voor (één van) de genoemde vogelsoorten met een vaste rust- en verblijfplaats is dan ook niet aan de orde.

Zoogdieren

Met betrekking tot zoogdieren komen met uitzondering van vleermuizen en noordse woelmuis, algemeen voorkomende (beschermde) zoogdieren voor binnen de projectlocatie. Met betrekking tot de algemeen voorkomende beschermde soorten geldt een algemene vrijstelling bij een ruimtelijke ingreep en/of bestendig beheer. Uiteraard is hierbij te allen tijde de zorgplicht zoals bedoeld in de Wet Natuurbescherming van toepassing.

Aan de hand van het muizenonderzoek (bijlage 5) is gebleken dat noordse woelmuis in beperkte mate voorkomt op de beoogde projectlocatie. De beschermde soort noordse

² In het kader van de Wet Natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Doorgaans gaat het hierbij om de periode van 15 maart t/m 15 juli.

woelmuis is met het onderzoek uitsluitend aangetroffen op het eiland aan de zijde van de plas. In aanloop tot realisatie van een beheergebouw, is aan de hand van het muizenonderzoek toestemming verleend voor het graven van de nieuwe sloot langs de Prolkade en het dempen van de watergang waar het beoogde beheergebouw is gesitueerd. In de nieuwe situatie is hiermee een verruiming van het leefgebied van noordse woelmuis gecreëerd van 6000m². Hiermee heeft de realisatie van het beheergebouw geen effect op de populatie van noordse woelmuis. Echter is het mogelijk dat met de (voorbereidende) werkzaamheden, zich reeds noordse woelmuizen hebben gevestigd op de projectlocatie of wel het rietland langs de prolkade. Om te voorkomen dat exemplaren van noordse woelmuis onnodig worden verstoord of gedood, zullen de (voorbereidende) werkzaamheden moeten worden uitgevoerd conform de soortenstandaard noordse woelmuis. Hierbij dient vooraf aan de werkzaamheden het beoogde bouwterrein ongeschikt te worden gemaakt als leefgebied voor noordse woelmuis, door het maaien en afvoeren van de aanwezige rietvegetatie. Deze activiteit dient plaats te vinden buiten de gevoelige (voortplantings)periode. Indien wordt gehandeld conform de soortenstandaard noordse woelmuis kunnen negatieve effecten op het voorkomen van deze soort worden uitgesloten. Aangezien reeds is voorzien in het optimaliseren van het alternatieve leefgebied (het isoleren van rietland langs de prolkade), is een ontheffing in het kader van de soortbescherming voor noordse woelmuis, mits wordt gehandeld conform de soortenstandaard, niet noodzakelijk.

Met betrekking tot vleermuizen wordt verwacht dat de projectlocatie van beperkt belang zal zijn. Op de locatie zijn geen (lijnvormige) groenstructuren aanwezig, waardoor het projectgebied niet van belang is als vliegroute voor vleermuizen. Verder zijn de wegen aan de projectlocatie verlicht, als ook verstoringsbronnen zoals de nabij gelegen kas. Verder ontbreken potentieel geschikte vaste rust- en verblijfplaatsen van vleermuizen op de projectlocatie. Extra mitigerende maatregelen of een ontheffingsaanvraag voor het verstoren van functioneel leefgebied van vleermuizen is dan ook niet van toepassing. Zoals omschreven in de paragraaf 3.2 zal echter wel worden voorzien in aangepaste verlichting (stralingsbeperkende armaturen, figuur 10), om negatieve effecten van kunstmatige verlichting op het Natura 2000 gebied te voorkomen. Dit zal tevens een gunstig effect hebben op het voorkomen van vleermuizen.

Amfibieën

Met betrekking tot het voorkomen van amfibieën zijn voornamelijk enkele algemeen voorkomende beschermde soorten (tabel 1) binnen de Wet Natuurbescherming te verwachten. Hiervoor geldt een vrijstelling bij onder meer een ruimtelijke ingreep, maar geldt te allen tijde de zorgplicht. De voorgenomen plannen hebben echter geen negatieve effecten op de lokale populatie van de te verwachten amfibiesoorten.

In de nabij gelegen polder Zevenhoven is tevens kooractiviteit van rugstreeppad waargenomen. Aan de hand van recente verspreidingsgegevens is tevens bekend dat de beschermde soort heikikker voorkomt in de omgeving van het plangebied. Geschikte voortplantingswateren voor genoemde soorten ontbreken echter op de projectlocatie. Aan de hand van de aanwezige terreintypen kan het voorkomen van genoemde soorten binnen de projectlocatie echter worden uitgesloten. Nader onderzoek naar het voorkomen van genoemde soorten op of in de directe omgeving van het plangebied is dan ook niet noodzakelijk. Echter dient de aanbeveling om met een soort als rugstreeppad rekening te houden met de verdere bouwwerkzaamheden. De rugstreeppad is een zogeheten pioniersoort, die als zodanig in staat is om in korte tijd nieuw ontstane voortplantingswateren te koloniseren. Geschikte voortplantingswateren bestaan uit ondiepe, tijdelijke wateren, in de directe omgeving van onbegroeide zandige terreinen. Met het bouwrijp maken van het projectgebied kan een dergelijke situatie ontstaan. Indien met de werkzaamheden rugstreeppad wordt aangetroffen is een ontheffingsaanvraag alsnog noodzakelijk.

Overige beschermde soorten

Andere strikt beschermde soorten dan hierboven genoemd worden niet verwacht binnen de projectlocatie. Nader onderzoek naar het voorkomen van andere beschermde soorten is dan ook niet noodzakelijk. Echter kunnen veranderingen in de situatie binnen het plangebied of in de planvorming altijd leiden tot andere inzichten en daarmee tot wijziging van deze conclusies.

4.2 Toetsing gebiedsbescherming

Met betrekking tot het Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen en de Haeck kan worden geconcludeerd dat de voorgenomen realisatie van een beheergebouw aan de Prolkade en de beoogde wandelroute tot een aantal negatieve effecten kan leiden. Deze effecten hebben betrekking op de volgende verstoringfactoren:

- oppervlakte verlies
- verstoring door licht, geluid en trillingen
- optische verstoring
- verstoring door mechanische effecten

Met de realisatie van het beheergebouw zal een deel van het leefgebied van Noordse Woelmuis verloren gaan. Tevens zal de beoogde wandelroute een effect hebben op het aantal broedpaar rietzanger. Met het totale plan zullen de volgende oppervlakten en aantallen verloren gaan:

Habitattype

Leefgebied Noordse Woelmuis
Rietzanger

oppervlakte

- 500 m²
- ca. 6 broedpaar

In verband met de realisatie van het beheergebouw zal 500 m² binnen de begrenzing van het Natura 2000 gebied worden bebouwd en verhard. Hiermee gaat een deel van het leefgebied van noordse woelmuis verloren. Als mitigerende maatregel is een nieuwe sloot gegraven langs de Prolkade, waardoor het betreffende rietland een eiland vormt. Uit het muizenonderzoek is gebleken dat in het rietland langs de Prolkade geen noordse woelmuizen aanwezig waren, waarschijnlijk door toedoen van de open (land)verbinding tussen het dorp Noorden en het perceel. Met het graven van de sloot is het leefgebied van noordse woelmuis verbeterd door een uitbreiding van 6000 m² aan geschikt leefgebied.

Met betrekking tot de uitvoering zullen de meest verstorende werkzaamheden (het ongeschikt maken van het leefgebied van noordse woelmuis) worden uitgevoerd in de minst kwetsbare periode (september t/m half maart). Het betreft hierbij voornamelijk het bouwrijp maken, zoals de aan- en afvoer van grond en (bouw)materiaal, graafwerkzaamheden en de uitvoering van heiwerkzaamheden. De maatregelen ter verbetering van het leefgebied van noordse woelmuis dienen vooraf aan deze werkzaamheden te zijn uitgevoerd; en hebben reeds in de winter van 2016/2017 plaatsgevonden. Genoemde mitigerende maatregelen zullen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol, zodat negatieve effecten op de populatie noordse woelmuis kunnen worden uitgesloten. Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen met betrekking tot noordse woelmuis kan hiermee worden uitgesloten.

Tevens vinden er veranderingen plaats ten aanzien van het leefgebied van bittervoorn en kleine modderkruiper. Ter voorbereiding heeft reeds een verruiming van het leefgebied plaatsgevonden, aangezien er circa 1033 m² water is bij gegraven in de vorm van een watergang langs de Prolkade. Echter zullen nog enkele bruggen en een aanlegsteiger worden gerealiseerd. Door de verstorende werkzaamheden uit te voeren buiten de

gevoelige (voortplantings-)periode van genoemde soorten (september t/m maart), wordt niet verwacht dat een significant negatief effect optreedt. Genoemde mitigerende maatregelen zullen worden opgenomen in een ecologisch werkprotocol, zodat negatieve effecten op de populatie van kleine modderkruiper en bittervoorn kunnen worden voorkomen. Een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen van bedoelde vissoorten kan hiermee worden uitgesloten.

De realisatie van een wandelroute door het gebied heeft verder invloed op de aanwezige broedparen rietzanger. Langs de route en op de beoogde locatie van het beheergebouw zijn in het onderzoek van 2015 in totaal 9 broedparen rietzanger geconstateerd. Door het gebruik van de route zal een deel van deze broedparen (5-6) wegblijven uit het gebied. Echter zullen de omstandigheden worden verzacht door de openstelling van de route uitsluitend tussen zonsopkomst en zonsondergang te laten plaatsvinden. De instandhoudingsdoelstelling voor de rietzanger is echter het behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied met een draagkracht voor een populatie van ten minste 680 paren. Het huidige aantal broedparen is op dit moment hoger dan de instandhoudingsdoelstelling (*provincie Zuid-Holland, juni 2015*). De verstoring van het leefgebied van rietzanger door toedoen van de wandelroute, zal dan ook geen significant negatief effect hebben op de aanwezige populatie binnen de Nieuwkoopse Plassen.

De realisatie van het beheergebouw kunnen tevens verstoring van licht, geluid en trillingen tot gevolg hebben. Het gaat hierbij met name om de uitvoeringsfase. Hierbij zullen heiwerkzaamheden en verkeersbewegingen en bouwwerkzaamheden zorgen voor verstoring door licht, geluid en trillingen.

Verstoring door licht tijdens de bouwwerkzaamheden zullen hoofdzakelijk betrekking hebben op de (aangewezen) broedvogelsoorten rietzanger en snor en de habitatsoort meervleermuis. De verstoring van licht zal worden beperkt door in de gevoelige (voortplantings- en broed) periode (half maart t/m augustus) en de actieve periode van meervleermuis (april t/m, half oktober geen nachtelijke werkzaamheden (met felle bouwlampen) uit te voeren. Na realisatie kan verstoring door verlichting plaatsvinden door eventuele aan te brengen straat- en gevelverlichting. In verband met het voorkomen van meervleermuis zal eventueel noodzakelijke verlichting aan en om het beheergebouw worden uitgevoerd met vleermuisvriendelijke verlichting (amberkleurige led-verlichting) (www.zoogdiervereniging.nl) en een nog nader te bepalen dim-tijd schakelscenario. Aan de hand van deze voorwaarden kan worden geconcludeerd dat een significant negatief effect van verlichting op/in het Natura 2000 gebied niet aan de orde is.

Met betrekking tot de verstoring door geluid en trillingen zijn met name he- en transportwerkzaamheden met zwaar verkeer (dumpers en graafmachines) een verstoring factor. Het bouwrijp maken en de noodzakelijke graaf- en heiwerkzaamheden zullen dan ook buiten de gevoelige voortplantings- en broedperiode van kwalificerende habitat- en vogelrichtlijnsoorten (half maart t/m augustus) plaatsvinden. Door deze (voorbereidende) werkzaamheden in de winterperiode uit te voeren, wordt tevens het beoogde (bouw)terrein ongeschikt gemaakt als leefgebied voor noordse woelmuis en broedvogels, zodat de minder verstoring bouwwerkzaamheden op de locatie ook in het navolgende voorjaar kunnen worden voortgezet. De werkzaamheden zullen worden uitgevoerd conform een ecologisch werkprotocol en onder ecologische begeleiding.

In verband met de voorgenomen voorwaarden voor de realisatie worden negatieve effecten op in het gebied voorkomende habitat- en vogelrichtlijnsoorten voorkomen. Geconcludeerd kan worden dat een significant negatief effect op de instandhoudingsdoelstellingen door toedoen van licht, geluid en trillingen op het Natura 2000 gebied niet aan de orde zijn.

Als laatste zijn ook optische verstoring en mechanische effecten van belang bij de realisatie van het beheergebouw. Ook de wandelroute zal door toename van het aantal bezoekers leiden tot optische verstoring en verstoring door mechanische effecten.

Tijdens de bouw gaat het hierbij vooral om de aanwezigheid (graaf)machines, hijskranen, werkverkeer, werknemers en bijbehorende bouwactiviteiten. Tevens zal er een toename zijn van menselijke activiteiten in de Binnenspolder, doordat openstelling van het wandelpad, wat zal leiden tot meer optische verstoring in het gebied.

De bouwwerkzaamheden zijn van tijdelijke aard, waarmee de mechanische effecten en optische verstoring zich beperken tot de uitvoeringsduur van het project. De duur van het project is in dit stadium van het planproces nog onduidelijk. Met betrekking tot graaf- en heiwerkzaamheden en het bouwrijp maken (aan en afvoer grond etc.), is besloten deze werkzaamheden uitsluitend uit te voeren buiten de gevoelige periodes van aanwezige habitat- en vogelrichtlijnsoorten, vanaf september tot 15 maart. Door deze (voorbereidende) werkzaamheden in genoemde periode uit te voeren, zal een groot deel van de mechanische effecten en optische verstoring door de aanwezigheid van zwaar (werk)verkeer, graafmachines en de hei-installatie, tot een minimum worden beperkt.

De situatie na realisatie is echter blijvend van aard. De realisatie van het beheergebouw en vogelobservatietoren zal echter optisch verstoring tot gevolg hebben. Doordat de bouwwerken een nieuw element vormen, zal dit leiden tot wijzigingen in het gebruik van het gebied door aanwezige vogel- en habitatrichtlijnsoorten. Op de locatie heeft dit voornamelijk betrekking op noordse woelmuis. Met betrekking tot deze soort zijn reeds mitigerende maatregelen genomen om de effecten van het beheergebouw te verzachten. Met het toepassen van voorgestelde compenserende maatregelen, is een significant negatief effect op het aanwezige habitat- en vogelrichtlijnsoorten niet aan de orde.

Het gebruik van de wandelroute zal een verstoring door mechanische effecten van wandelaars (en hun hond) tot gevolg hebben. Het betreft hierbij voornamelijk de verstoring van broedvogels. Het effect van de plannen op de broedparen rietzanger zijn hierboven reeds behandeld en hebben als conclusie dat het huidige aantal broedparen op dit moment hoger is dan de instandhoudingsdoelstelling (*provincie Zuid-Holland, juni 2015*) en daarmee geen significant negatief effect heeft op de aanwezige populatie binnen de Nieuwkoopse Plassen.

Verder is het mogelijk dat cumulatie met andere projecten optreedt. Aangezien nog niet bekend is in welk tijdsbestek de werkzaamheden zullen plaatsvinden, kan hierover nog geen uitspraak worden gedaan.

4.3 Houtopstanden

Houtopstanden die vallen onder het beschermingsregime van de Wet Natuurbescherming zijn niet aanwezig binnen de projectlocatie. Een nadere toetsing, uitwerking of kapmelding ten aanzien van houtopstanden is dan ook niet aan de orde.

Literatuurlijst

- Provincie Zuid-Holland, september 2015. *Document PAS-gebiedsanalyse Herstelstrategieën voor Nieuwkoopse Plassen & De Haeck*; PAS periode 2015 - 2021. Aeries Monitor 15
- Provincie Zuid-Holland, juni 2015. *Beheerplan Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck periode 2015 - 2021*. Bureau Mediadiensten, Provincie Zuid-Holland, Den Haag
- Krijgsveld K.L., Smits R.R., van der Winden J., 23 december 2008, *Verstoringsgevoeligheid van vogels, update literatuurstudie naar de reacties van vogels op recreatie*, Bureau Waardenburg bv, Culemborg
- Broekhuizen, S., Hoekstra K., Thissen J.B.M., Canters K.J., Buys J.C. (redactie), 2016, *Atlas van de Nederlandse zoogdieren Natuur van Nederland 12*, Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden
- Creemers R.C.M. & van Delft J.J.C.W., 2009, *De amfibieën en reptielen van Nederland – Nederlandse fauna 9*, Nationaal Historisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey Nederland, Leiden
- Ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie, december 2011, *Soortenstandaard Zandhagedis Lacerta agilis*, Dienst Regelingen, Den Haag.
- Kapteyn K., 1995, *Vleermuizen in het landschap over hun ecologie, gedrag en verspreiding*, Schuyt & Co Uitgevers en Importeurs bv, Haarlem / Provincie Noord-Holland, Haarlem.
- Scharringa C.J.G., Ruitenbeek W., en Zomerdijk P., 2010, *Atlas van de Noord-Hollandse broedvogels 2005-2009*, Springeruit Drukwerk.
- Bos F., Bosveld M., Groenendijk D., van Swaay C., Wynhoff I., De Vlinderstichting, 2006, *De Dagvlinders van Nederland (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea)*, *Nederlandse fauna 7*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Nederlandse vereniging voor Libellenstudie, 2002, *De Nederlandse libellen (Odonata)*, *Nederlandse fauna 4*, Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden
- Van Dam M.H.P., De Staatssecretaris van Economische Zaken, 28 oktober 2016, *Regeling van de Staatssecretaris van Economische Zaken van 16 oktober 2016, nr. WJZ / 16153443, houdende regels ter uitvoering van de Wet natuurbescherming en het Besluit natuurbescherming (Regeling natuurbescherming)*, Staatscourant Nr.55791
- Van Dam M.H.P., De Staatssecretaris van Economische Zaken, 19 januari 2016, *Wet van 16 december 2015, houdende regels ter bescherming van de natuur (Wet natuurbescherming)*, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden
- Ministerie van Economische zaken, 3 december 2016, *Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen*, StainessMedia.com
- Provinciale Staten van Noord-Holland, *Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van tot vaststelling van de Verordening vrijstellingen soorten Noord-Holland*, Haarlem
- Dienst Regelingen (2009). *Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten ontheffing Flora- en faunawet ruimtelijk ingrepen*.

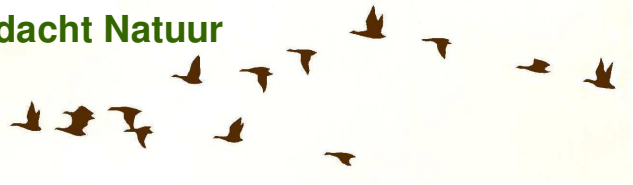
Bureau Aandacht Natuur

- www.earius.nl
- www.ravon.nl
- www.telmee.nl
- www.zuid-holland.nl
- www.rvo.nl
- www.rijksoverheid.nl
- www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/

Bijlage 1. Wet Natuurbescherming

Inleiding Wet Natuurbescherming

Per 1 januari 2017 is de Wet Natuurbescherming in werking getreden en vervangt de Natuurbeschermingswet 1998 (1 oktober 2005), de Flora- en faunawet (1 april 2002) en de Boswet (20 juli 1961). De Wet Natuurbescherming heeft tot doel om (1) de biodiversiteit in Nederland te beschermen, (2) het decentraliseren van verantwoordelijkheden en (3) het vereenvoudigen van de wet- en regelgeving. De voorgaande natuurwetgeving kende verschillende bevoegde gezagen en rechtsdocumenten (vergunning, ontheffing en melding). De verantwoording van de Wet Natuurbescherming komt vrijwel geheel bij de Provincies te liggen en voorziet in één rechtsdocument, waarmee zowel een vergunning als ontheffing wordt verleend. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote internationale belangen of provincie overschrijdende zaken zijn gemoeid, blijft het Rijk bevoegd gezag.

In deze wet, gepubliceerd op 19 januari 2016 in het Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden Nr. 34, jaargang 2016, is het behoud van de biologische diversiteit en een duurzaam gebruik van de bestanddelen daarvan en de instandhouding van de natuurlijke habitats (*richtlijn 92/43/EEG, 21 mei 1992*) en de wilde flora en fauna (*PbEG 1992, L206*), het behoud van de vogelstand (*richtlijn 2009/147/EG, 30 november 2009; PbEU 2010, L20*) en diverse verdragen inzake de biologische diversiteit en de bescherming van bedreigde dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving geregeld.

Gebiedsbescherming

Met de gebiedsbescherming (voorheen de Natuurbeschermingswet 1998) zijn de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn in de Nederlandse wetgeving geïmplementeerd. De beschermde gebieden uit de beide richtlijnen zijn hiermee opgenomen in de Natura 2000-gebieden. In Nederland zijn 164 Natura 2000-gebieden vastgesteld. Per Natura 2000-gebied zijn de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en/of vogelrichtlijnsoorten apart aangewezen. Iedereen die vermoedt of kan weten dat zijn handelen of nalaten, gelet op de instandhoudingdoelen, nadelige gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied, is verplicht deze handelingen achterwege te laten of te beperken dan wel te verzachten (middels mitigerende maatregelen). Het bevoegd gezag kan beperkende maatregelen opleggen om schadelijke activiteiten te verzachten of te voorkomen. Voor onvermijdelijke schade is men verplicht een vergunning aan te vragen.

Andere te beschermen gebieden bestaan uit gebieden aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (NNN), natuurverbinding (evz) of provinciaal landschap. Deze beschermde waarden van de NNN of een natuurverbinding zijn niet toegespitst tot bepaalde soorten of habitats, zoals bij de Natura 2000-gebieden), maar gaat het hoofdzakelijk om de 'wezenlijke' of 'landschappelijke' waarden van een gebied of natuurverbinding.

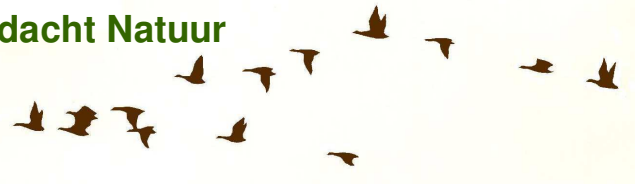
- **Programmatische aanpak stikstof**

Het programma aanpak stikstof (PAS) beoogt een ambitieuze en realistische vermindering van de stikstofdepositie afkomstig van in Nederland aanwezig bronnen. Het programma heeft tot doel, mede met het oog op een evenwichtige, duurzame economische ontwikkeling, de belasting door stikstofdepositie van de voor stikstof gevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden te verminderen en de instandhoudingsdoelstellingen voor deze habitats binnen afzienbare termijn te realiseren.

Hiermee dienen ook nieuwe activiteiten of -ontwikkelingen die een hoge stikstof-uitstoot tot gevolg hebben buiten Natura 2000-gebieden, te worden beoordeeld in het kader van de Wet Natuurbescherming. De resultaten van de ecologische beoordeling van de PAS omvatten in elk geval de resultaten van een beoordeling voor elk Natura 2000-gebied. Andere aangewezen gebieden in de NNN of als natuurverbinding vallen niet onder de PAS-richtlijnen.

- **Natura 2000-beheerplannen**

Regulier beheer en bestaand gebruik zijn (of worden) opgenomen in Natura 2000-beheerplannen. Na vaststelling van de beheerplannen hoeft daarvoor geen vergunning aangevraagd te worden.

- **Cumulatieve effecten**

Door een combinatie van activiteiten kunnen namelijk ook negatieve effecten optreden, de zogeheten *cumulatieve effecten*. Hierbij wordt als richtlijn gehanteerd dat alleen plannen en projecten, waarover een definitief besluit is genomen, bij deze beoordeling worden betrokken.

- **Beschermd Natuurmonument**

Tevens waren, voordat Natura 2000 gebieden bestonden, zogeheten Beschermd Natuurmonumenten aangewezen. Voor deze gebieden bestaan vaak minder concrete natuurdoelen en was gericht op de instandhouding van de wezenlijke waarden, zoals natuurschoon en natuurwetenschappelijke waarden. In de Wet Natuurbescherming komen de aanwijzingen van Beschermd Natuurmonument te vervallen.

Soortbescherming

De soortbescherming binnen de Wet Natuurbescherming kent drie beschermingsregimes, namelijk voor soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn (inclusief het verdrag van de Bern en Bonn) en een apart beschermingsregime voor 'andere soorten' die vanuit nationaal oogpunt beschermd zijn. Elk van deze van de regimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van de verboden. Hiermee zijn binnen de Wet Natuurbescherming ruim 700 vogelsoorten en 230 overige Europese en nationale soorten beschermd.

Het uitgangspunt van de wet is dat geen schade aan soorten en/of hun (functionele) leefomgeving mag worden toegebracht, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het 'nee, tenzij-principe'). Centraal hierbij staat de zorgplicht, wat inhoudt dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten en hun leefomgeving. De wet erkent hierbij de intrinsieke waarde van de in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. Alle soorten hebben een eigen rol in het ecosysteem en dragen bij aan de biodiversiteit. Dat betekent dat voor de wet alle dieren en planten van onvervangbare waarde zijn en dat daar dus zorgvuldig mee omgegaan moet worden. Het gevolg is onder andere, dat iedereen die redelijkerwijs weet of kan vermoeden dat door zijn/haar handelen of nalaten nadelige gevolgen voor beschermde dier- of plantensoorten worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten, dan wel naar redelijkheid alle maatregelen te nemen om die gevolgen te voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

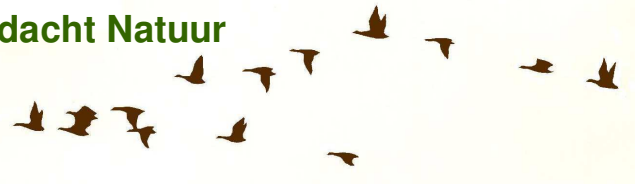
In de Wet Natuurbescherming worden de volgende planten- en diersoorten beschermd:

- 80 inheemse plantensoorten die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- alle van nature in Nederland in het wild levende vogels
- alle vleermuizen (22) die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- 39 terrestrische zoogdieren en 7 marine zoogdieren
- alle amfibieën (16) en reptielen (7) die van nature in Nederland in het wild voorkomen
- een beperkt aantal soorten vissen (8), en schaal- en schelpdieren (3)
- bepaalde soorten insecten zoals vlinders (27), libellen (16) en kevers(6)

Om de instandhouding van de wettelijk beschermde soorten te waarborgen, moeten negatieve effecten op die instandhouding voorkomen worden. Welke negatieve effecten dat precies zijn, kan niet in een lijst opgesomd worden. Dat is afhankelijk van soort, locatie en aard van de ingreep. Om die bescherming toch enigszins concreet te maken, zijn per beschermingsregime een aantal verbodsbepalingen van kracht.

- **Beschermingsregime Vogels**

Alle van nature in Nederland in het wild levende vogelsoorten zijn beschermd volgens het beschermingsregime van de Vogelrichtlijn. Het gaat om ca. 700 soorten die van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomen. In de praktijk betreft het alle soorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, in totaal ca. 290 soorten.

Op alle vogels is het beschermingsregime van paragraaf 3.1 van de Wet Natuurbescherming van toepassing en betreft de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Het is verboden vogels opzettelijk te (ver)storen tenzij de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort¹

Voor de verstoring van broedende vogels en vogelnesten wordt geen ontheffing of vrijstelling verleend voor ruimtelijke inrichting of ontwikkeling en niet voor dwingende redenen van openbaar belang. Voor vogels geldt dat u alleen ontheffing kunt krijgen op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
- in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
- ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
- ter bescherming van flora of fauna;
- voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt,
- om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;

Van een (beperkt) aantal vogels is de nestplaats jaarrond beschermd. De jaarrond beschermde nestlocaties zijn alleen jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen. Voor de overige vogelsoorten geldt dat (opzettelijke) verstoring van broedende dieren is verboden. Buiten het broedseizoen mogen de nestplaatsen, zonder ontheffing, worden verstoord, mits dit geen niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Daarbij geldt geen standaardperiode voor het broedseizoen. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. De meeste vogels broeden tussen medio maart en medio juli.

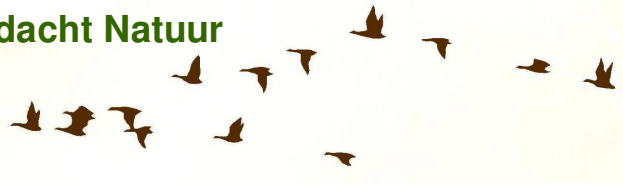
• Beschermingsregime Habitatrichtlijnsoorten

Deze soorten worden beschermd op grond van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn. De Europees beschermde soorten, niet vogels zijnde, bestaan uit soorten van de Habitatrichtlijn bijlage IV onderdeel a, inclusief het Verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. Op deze soorten is het beschermingsregime van paragraaf 3.2 van de Wet Natuurbescherming (artikel 3.5, lid 1 (fauna) en lid 5 (flora)) van toepassing en betreft de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk² te doden of te vangen.
- Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.
- Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.

¹ Afhankelijk van de betekenis van de lokale vogelpopulatie kan sprake zijn van een effect op de landelijke staat van instandhouding. Daarbij moet ook rekening worden gehouden met cumulatieve effecten op de landelijke staat van de soort. Het beschadigen van nesten tijdens het broedseizoen blijft verboden, maar het verstoren van vogels niet, tenzij er sprake is van wezenlijke invloed op de staat van instandhouding van de betreffende soort.

² In de Wet Natuurbescherming is bij meerdere verbodsbepalingen het “opzetvereiste” toegevoegd, in lijn met de artikelen van de Habitatrichtlijn en Vogelrichtlijn. Niet-opzettelijke handelingen waarbij de verbodsbepalingen overtreden worden, zijn niet verboden. Daarbij is echter van belang dat het Europees Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: “Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant...”.

- Het is verboden dieren opzettelijk te verontrusten.
- Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Voor soorten beschermd onder de Habitatrichtlijn (bijlage IV), het Verdrag van Bern (Bijlage I en II) of het Verdrag van Bonn (Bijlage I) kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- in het belang van de bescherming van de wilde flora of fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
- ter voorkoming van ernstige schade aan met name de gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
- in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor de daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
- om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben;

• Beschermingsregime “andere” beschermde soorten

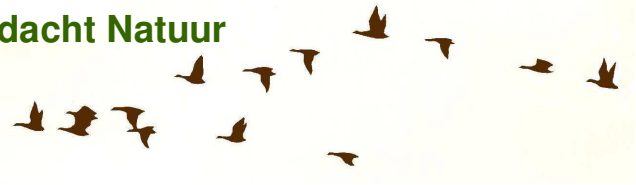
Dit betreffen “andere” soorten welke bescherming vanuit nationaal oogpunt behoeven. De andere, ‘nationale’ soorten staan vermeld in een bijlage van de wet die hoort bij artikel 3.10. Op deze bijlage staan soorten uit de soortgroepen zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten. Het betreft een limitatieve lijst waarvoor het beschermingsregime van paragraaf 3.3 van de Wet Natuurbescherming van toepassing is. Het beschermingsregime voor deze ‘nationaal’ beschermde soorten is geïnspireerd op de Habitatrichtlijn, maar zijn in sommige opzichten minder streng en gelden de volgende verbodsbepalingen:

- Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
- Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
- Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Het verbod om dieren opzettelijk te doden of te vangen en het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen, is niet van toepassing op de bosmuis, huisspitsmuis of veldmuis, voor zover deze dieren zich in of op gebouwen of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

Voor de ‘andere’ (nationaal) beschermde soorten kan ontheffing of vrijstelling worden verleend op grond van de volgende belangen:

- de belangen die gelden voor soorten van de Habitatrichtlijn zoals hierboven beschreven;
- in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;

- in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied,
- in het algemeen belang van de betreffende soort.

• Mitigatie en compensatie

Negatieve effecten en daarmee een ontheffingsaanvraag kunnen worden voorkomen door voorafgaand aan het project mitigerende (=verzachtende) maatregelen op te stellen en uit te voeren. Indien dergelijke maatregelen kunnen worden getroffen waardoor negatieve effecten kunnen worden voorkomen, vindt geen overtreding van de verbodsbepalingen plaats. Voorbeelden van mitigerende maatregelen die een overtreding kunnen voorkomen zijn:

- het aanpassen van de werkvolgorde of uitvoeringsperiode
- het gebruik maken van andere werkapparatuur
- of de werkzaamheden faseren in ruimte en tijd

Voor een aantal soorten (23) kan met betrekking tot mitigerende maatregelen ten aanzien van (versturende) werkzaamheden of activiteiten, worden gehandeld conform een soortenstandaard. In de soortenstandaard staan naast ecologische informatie van de betreffende soort ook de mogelijke maatregelen om effecten te voorkomen, te verminderen en/of te herstellen.

Als ondanks het treffen van mitigerende maatregelen niet kan worden voorkomen dat de verbodsbepalingen worden overtreden, is een ontheffing noodzakelijk. Een ontheffing kan mogelijk verleend worden, als door de maatregelen geen verslechtering van de staat van instandhouding van vogelsoort(en) optreedt en/of geen afbreuk wordt gedaan aan het streven de populaties van de overige Europees en nationaal beschermde soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

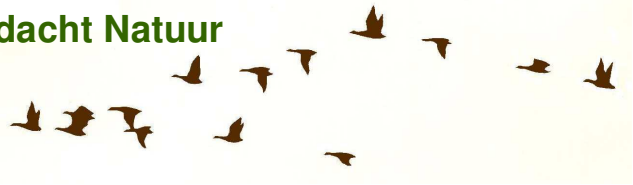
Maatregelen die de effecten op de plek van handeling herstellen, zijn mitigerend van aard; maatregelen die de effecten voor de populatie opheffen door herstel of verbetering op een andere plek zijn compenserend van aard. In de soortenbescherming wordt, in tegenstelling tot de gebiedenbescherming, geen scherp onderscheid gemaakt tussen mitigerende en compenserende maatregelen. Belangrijk is dat de staat van instandhouding gegarandeerd wordt.

• Vrijstelling

Onder de Wet Natuurbescherming is niet altijd een ontheffing nodig bij handelingen met gevolgen voor beschermde plant- en diersoorten. In (veel) gevallen kunt u gebruik maken van een vrijstelling. Een vrijstelling is een uitzondering op een wettelijk verbod, die wordt vastgesteld voor een van te voren bepaalde categorie van gevallen. Er zijn verschillende vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk, zoals provinciale verordeningen en gedragscodes.

In de Wet Natuurbescherming zijn voor beschermde soorten ook andere vormen van vrijstelling geïntroduceerd, zoals door middel van een 'programmatische aanpak'. Een programmatische aanpak kan meerwaarde bieden, bijvoorbeeld bij de vormgeving van een actieve leefgebiedenbenadering op regionaal niveau voor soorten waarvoor dat in het licht van de internationale verplichtingen nodig is. Dit moet leiden tot een meer doelmatige aanpak en tegelijkertijd ruimte genereren voor economische en ruimtelijke ontwikkelingen. Via de programmatische aanpak moet dan zekerheid worden geboden dat het streven naar een gezonde populatie van de betreffende soort niet in het gedrang komt. De programmatische aanpak dient getoetst te zijn aan de criteria voor vrijstelling die voor de betreffende soort(en) is vastgesteld. Indien dat het geval is, kan sprake zijn van een vrijstelling. Overigens is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling mogelijk (artikel 3.11).

Ten aanzien van de ruimtelijke ordening en bestendig beheer is per provincie voor een aantal soorten een aparte vrijstellingslijst opgesteld. Het betreft veelal algemeen voorkomende soorten uit het beschermingsregime 'andere' beschermde soorten.

Bescherming Houtopstanden

Voor het vellen van bomen buiten de bebouwde kom in een houtopstand groter dan 10 are of een bomenrij van meer dan 20 bomen, dient dit tevoren te worden gemeld/aangevraagd en is de initiatiefnemer verplicht om hetzelfde areaal te herplanten³. De aanvraag dient als onderdeel van de omgevingsvergunning bij de betreffende gemeente te worden ingediend. Tevens is mogelijk om de aanvraag separaat bij de provincie in te dienen. De provincie bepaalt welke gegevens bij een aanvraag/melding moeten worden aangeleverd.

Ontheffing, vrijstelling en/of vergunning

Bij werkzaamheden waarbij een schadelijk effect optreedt voor beschermde soorten of gebieden, is een vergunning, ontheffing of vrijstelling nodig op de in de wet gestelde verbodsbepalingen. Voor handelingen of activiteiten is een ontheffing van de verbodsbepalingen nodig indien:

- Er geen maatregelen mogelijk zijn om het overtreden van de verbodsbepalingen te voorkomen;
- Er geen vrijstelling geldt op grond van een provinciale verordening, gedragscode, beheerplan Natura 2000, programmatische aanpak of een ministeriële regeling.

Voor locatie gebonden ingrepen die in de Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht (WABO) staan vermeld kan de ontheffingsaanvraag worden aangehaakt bij de omgevingsvergunning. Voor initiatieven die niet vallen binnen de activiteiten van een omgevingsvergunning (zoals activiteiten uit de Waterwet, mijnbouwwet etc.) geldt dat een aparte ontheffing in het kader van de Wet Natuurbescherming aangevraagd moet worden (naast een mogelijke watervergunning, ontgrondingsvergunning etc.). Als sprake is van een handeling met gevolgen voor beschermde soorten of gebieden waarvoor een omgevingsvergunning nodig is, is het tevens mogelijk dat de initiatiefnemer eerst apart een ontheffing en/of vergunning onder de Wet Natuurbescherming aanvraagt en daarna de omgevingsvergunning.

De gemeente is het bevoegd gezag voor de aanvraag van een omgevingsvergunning. Bij de omgevingsvergunning vindt de natuurtoestemming plaats in de vorm van 'Verklaringen van geen bedenking' (Vvgb). De 'Verklaring van geen bedenkingen' wordt onder de Wet Natuurbescherming afgegeven door de provincie (of in bijzondere gevallen door het Rijk) aan de gemeente. Als er geen Vvgb kan worden afgegeven door de provincie, kan de omgevingsvergunning niet verleend worden door de gemeente.

De eindverantwoordelijkheid voor de aan te leveren informatie ligt bij de aanvrager/initiatiefnemer. Gemeenten zijn als bevoegd gezag omgevingsvergunning er mede verantwoordelijk voor om te beoordelen of een aanvraag omgevingsvergunning compleet is.

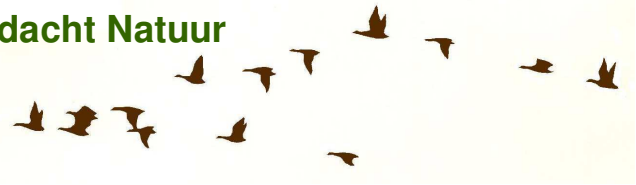
Indien (vooraf) een aparte ontheffing soortenbescherming of vergunning gebiedsbescherming in het kader van de Wet Natuurbescherming aangevraagd wordt / moet worden, is de desbetreffende provincie het bevoegd gezag. De provincie zal vervolgens de aangeleverde gegevens toetsen en bepalen of een vergunning, ontheffing dan wel vrijstelling kan worden afgegeven en onder welke voorwaarden.

Een ontheffing (of een vrijstelling) wordt uitsluitend verleend, als voldaan is aan elk van de volgende drie cumulatieve voorwaarden:

- Geen andere bevredigende oplossing voor handen is;
- Sprake is van een in de wet genoemd belang (zie soortbescherming);
- Geen sprake is van verslechtering/afbreuk aan de staat van instandhouding van de soort.

Om te beoordelen of aan deze voorwaarden wordt voldaan zal de provincie een toetsing van de belangen en de alternatieven uitvoeren en een ecologische toetsing doen. De termijn voor het

³ De herplantplicht vervalt voor het vellen van een houtopstand in verband met realisatie van een Natura 2000-doel.

behandelen van een aanvraag bedraagt 13 weken met de mogelijkheid om dit eenmalig te verlengen met 7 weken.

Indien door een handeling of activiteit verbodsbepalingen overtreden worden, moet door de initiatiefnemer worden aangetoond dat er geen andere bevredigende oplossing(en) is, waardoor de verbodsbepalingen niet overtreden zullen worden. Bij andere oplossingen kan gedacht worden aan alternatieve locaties, een ander ontwerp of inrichting van het plan, of een andere uitvoering van de handelingen.

Bij de beoordeling of afbreuk wordt gedaan aan de staat van instandhouding mogen mitigerende en compenserende maatregelen betrokken worden. Uiteindelijk mag het verlenen van de ontheffing geen negatief effect hebben op het voorkomen van de soort. Het ecologische toetsingscriterium verschilt per beschermingsregime. Wettelijk verschilt het toetsingscriterium voor vogels van dat voor overige Europees en nationaal beschermde soorten. Europese jurisprudentie maakt echter duidelijk dat bij afwijkingen onder de Vogelrichtlijn ook gekeken moet worden naar de staat van instandhouding van de populatie vogels.

De staat van instandhouding van lokale populaties is meestal niet bekend. De status van de lokale populatie kan afwijken van de landelijke staat van instandhouding of landelijke trend. Hoe minder gunstig de trend en/of staat van instandhouding, des te strenger moet de beoordeling zijn of er toestemming voor de ontheffing kan worden verleend. Bij deze beoordeling moet rekening worden gehouden met cumulatieve effecten, dus ook met reeds verleende ontheffingen voor dezelfde populaties van de soort.

**Bijlage 2. Essentietabel Natura 2000 gebied Nieuwkoopse Plassen
& de Haeck**

Essentietabel Natura 2000-gebied 103. Nieuwkoopse Plassen & De Haeck

Kernopgaven

	Opgave landschappelijke samenhang en interne compleetheid (Meren en moerassen)	Behoud en herstel van samenhang tussen slaappleatsen en foerageergebieden in het bijzonder voor grasetende watervogels en meervleermuizen (de belangrijkste kraamkamerfunctie en slaapfunctie van de meervleermuis ligt vooral in gebouwen buiten de Natura 2000 gebieden). Voor afgesloten zeearmen en randmeren behoud van de specifieke betekenis van de verschillende onderdelen voor habitattypen en vogels. Herstel van mozaïek van verlandingsstadia van open water tot moerasbos en herstel van gradiënt watertypen (inclusief brak) met name in het deellandschappen Laagveen.
4.08	Evenwichtig systeem	Nastreven van een meer evenwichtig systeem (waterkwaliteit, waterkwantiteit en hydromorfologie): waterplantengemeenschap (voor kwanswierwateren H3140 en meren met krabbenscheer en fonteinkruiden H3150), zwarte stern A197, platte schijfhoren H101X en vissen zoals o.a. bittervoorn H1134, grote modderkruiper H1145, kleine modderkruiper H1149 en insecten, zoals gevlekte witsnuitlibel H1042 en gestreepte waterroofkever H1082.
4.09	Compleetheid in ruimte en tijd	Alle successiestadia laagveenverlanding in ruimte en tijd vertegenwoordigd: overgangs- en trilvenen (trilvenen en veenmosrietlanden) H7140_A en H7140_B met onder meer grote vuurvliinder H1060, groenknolorchis H1903 en vochtige heiden (laagveengebied) H4010_B, blauwgraslanden H6410, galigaanmoerassen *H7210 en hoogveenbossen H91D0, in samenstelling met gemeenschappen van open water.
4.12	Overjarig riet	Herstel van grote oppervlakten/brede zones overjarig riet, inclusief waterriet, door herstel van natuurlijke peildynamiek en tegengaan verdroging door rietmoerasvogels, zoals roerdomp A021, purperreiger A029, snor A292, grote karekiet A298 en voor de noordse woelmuis *H1340.
4.15	Vochtige graslanden	Herstel inundatie, behoud en nieuwvorming blauwgraslanden H6410, glanshaver- en vossenstaarthooilanden (grote vossenstaart) H6510_B, met name kievitsbloemhooilanden, mede als leefgebied van de kemphaan A151 en watersnip A153.

Instandhoudingsdoelstellingen

		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.	Draagkracht aantal vogels	Draagkracht aantal paren	Kernopgaven		
Habitattypen										
H3140	Kranswierwateren	--	>	>				4.08, A , W		
H3150	Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden	-	>	>				4.08, A , W		
H4010B	Vochtige heiden (laagveengebied)	-	>	>				4.09, A , W		
H6410	Blauwgraslanden	--	>	>				4.09, A , W	4.15	
H6430A	Ruigten en zomen (moerasspirea)	+	=	=						

H7140A	Overgangs- en trilvenen (trilvenen)	--	>	>			4.09, , 		
H7140B	Overgangs- en trilvenen (veenmosrietlanden)	-	>	>			4.09, , 		
H7210	*Galigaanmoerassen	-	=	=			4.09, , 		
H91D0	*Hoogveenbossen	-	=	=			4.09, , 		
Habitatsoorten									
H1016	Zeggekorfslak	--	=	=	=				
H1082	Gestreepte waterroofkever	--	>	>	>		4.08, , 		
H1134	Bittervoorn	-	=	=	=		4.08, , 		
H1149	Kleine modderkruiper	+	=	=	=		4.08, , 		
H1318	Meervleermuis	-	=	=	=				
H1340	*Noordse woelmuis	--	=	=	=		4.12, 		
H1903	Groenknolorchis	--	=	=	=		4.09, , 		
H4056	Platte schijfhoren	-	=	=	=		4.08, , 		
Broedvogels									
A021	Roerdomp	--	>	>		6	4.12, 		
A029	Purperreiger	--	=	=		120	4.12, 		
A176	Zwartkopmeeuw	+	=	=		9			
A197	Zwarte Stern	--	>	>		115	4.08, 		
A292	Snor	--	=	=		25	4.12, 		
A295	Rietzanger	-	=	=		680			
Niet-broedvogels									
A027	Grote Zilverreiger	+	=	=		60			
A041	Kolgans	+	=	=		3000			
A050	Smient	+	=	=		3500			
A051	Krakeend	+	=	=		90			

deze tabel is gebaseerd op het definitief aanwijzingsbesluit
Gebruik deze essentietabel in combinatie met de leeswijzer

Legenda

	Kernopgave met wateropgave
	Sense of urgency: beheeropgave
	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)
=	Behoudsdoelstelling
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling
=()	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering